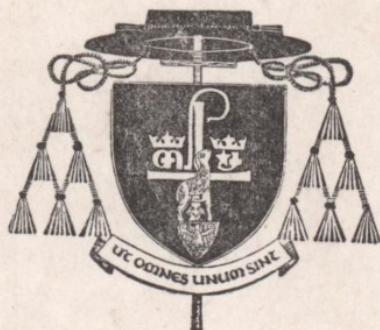
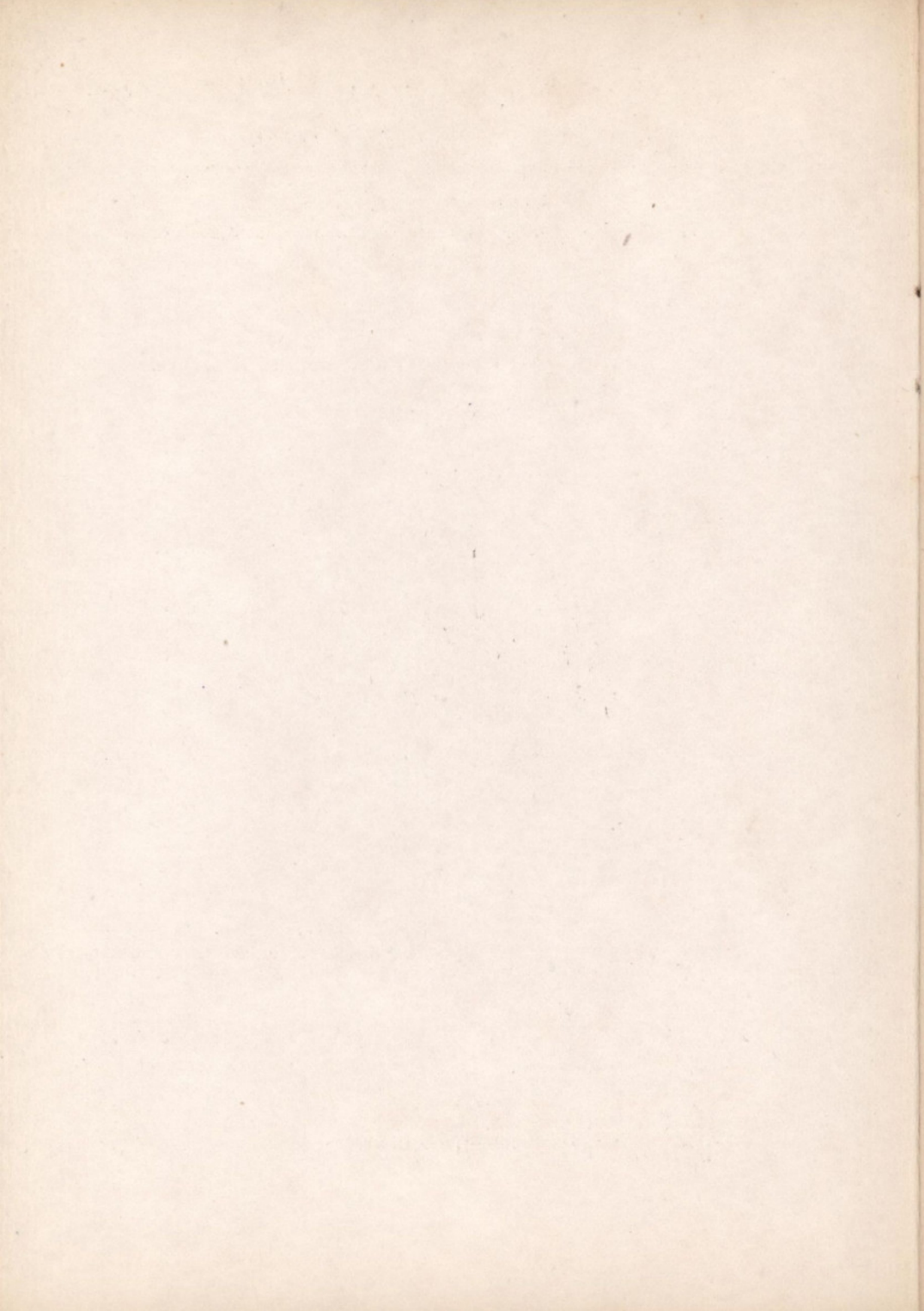


GORZOWSKIE

WIADOMOŚCI  
KOŚCIELNE



ORGAN URZĘDOWY  
KURII BISKUPIEJ  
GORZÓW 1962  
SIERPIEŃ



# GORZOWSKIE WIADOMOŚCI KOŚCIELNE

## Organ Urzędowy Kurii Biskupiej

Rok 6

Gorzów — sierpień

Nr 8



### AKT STOLICY APOSTOLSKIEJ

Ojca świętego JANA XXIII

z Opatrzności Bożej Papieża adhortacja Apostolska  
do całego kleru mającego pokój i łączność  
ze Stolicą świętą

O odmawianiu z większą pobożnością modłów brewiarzowych  
o pomyślny wynik II Watykańskiego Soboru Powszechnego.

Całemu Duchowieństwu, pokój i jedność utrzymującemu  
ze Stolicą Apostolską, Czcigodnym Braciom i Umiłowanym  
Synom — pozdrowienie i Apostolskie Błogosławieństwo.

Niewątpliwie nie jest to bez znaczenia, Czcigodni Bracia i Umiłowani Synowie, aby ta jedność w świętej radości i te wyrazy wdzięczności składane Bogu wśród wszystkich narodów z powodu ogłoszenia II Watykańskiego Soboru Powszechnego nie umilkły na ustach chrześcijan i aby znalazły swój wyraz w jeszcze większym dążeniu do gorliwszej chrześcijańskiej pobożności.

Dlatego to właśnie tego rodzaju oznaki powszechnej radości, którymi zdaje się rozbrzmiewać nawet sam Grób Piotrowy, twierdza katolickiej jedności, skłaniają Nas w jakiś sposób, abyśmy z każdym dniem przygotowawali serca chrześcijan do tego tak ważnego wydarzenia. To bowiem, tak bardzo upragnione wydarzenie, o tyle zaspokoї nadzieje wszystkich oczekujących i o tyle obfitsze wyda owoce, o ile bardziej przyczyni się do wzmocnienia katolickiej wiary i do dostosowania przepisów Kościoła do potrzeb dzisiejszej chwili i o ile wyznawcy Chrystusa jednomyślnie i ze zjednoczonymi wysiłkami zmierzać będą do ugruntowania świętszego i doskonalszego życia.

Przeto więc w celu pomyślnego przeprowadzenia sprawy, zwróciwszy się za modlitwą do Boga, pragniemy być wsparci przede wszystkim przez kapłanów, w których przykładowym życiu i gorliwości tkwi wielkość ducha ludu chrześcijańskiego.

Z tego powodu, już 12 września 1960 r., w uroczystość Imienia Najświętszej Maryi Panny, kiedy udaliśmy się do majątku Seminarium Rzymskiego, pamiętnego dla nas, bo tam radosne spędziliśmy lata, przygotowując się do obowiązków kapłańskich, wtedy to tam do drogich nam młodzieńców wygłosiliśmy przemówienie. Powiedzieliśmy, że życzeniem Naszym jest, by alumni, mający wyższe święcenia, gdziekolwiek są na całym świecie, zjednoczyli się we wspólnej modlitwie i podjęli się szczególniej-

szych praktyk pobożności, za pomocą których uprosiliby u Boga, aby mający odbyć się Sobór zaspokoił pragnienia nie tylko katolików, ale i wszystkich ludzi na całym świecie.

Ta nasza zachęta do modlitwy (cfr. Discorsi, Messaggi, Colloqui de Santo Padre Giovanni XXIII, II, pp. 466—472), u wszystkich niewątpliwie zasługująca na uznanie, z owego oddalonego Sabińskiego wzgórza przebywając niezmiernie przestrzenie świata dotarła do alumny wszystkich języków i wszystkich krajów i zapaliła w ich duszach jakby płomień; powodowani tym zapałem, zostali oni jeszcze bardziej poruszeni do ubiegania się o czyste rozkosze kapłaństwa. I uważamy to za rzecz bardzo pożądaną, skoro obowiązkiem tych młodzieńców, gdy zaczną stawiać pierwsze kroki w kapłaństwie, będzie tak zbawienne uchwały odbytego Soboru wprowadzać w życie.

O droga i zawsze ta sama, niezmienna młodzieży, z której pod przewodem i pod opieką Marii Dziewicy powstaną dzielne zastepy, gotowe podjąć apostołskie dla Kościoła trudy.

Kiedyśmy w ubiegłym miesiącu rozmyślali o bliskim już Narodzeniu Jezusa Chrystusa, coraz częściej przychodził Nam na myśl św. Józef wraz z Przenajświętszą Oblubienicą, obydwójce razem zdążający ku Betleem, gdzie wypełniła się ta najświętsza tajemnica, którą wyrażamy zdaniem: „Słowo Ciałem się stało i mieszkało między nami” (cfr. 10, 1, 14). Zaiste któż serdeczniej niż kapłan może wejść w tę zażyłość ze św. Józefem, któremu danem było Boga... nie tylko oglądać, słuchać, lecz także nosić, obdarzać pocałunkami, przyodziewać i strzec? (Missale Romanum, Praeparatio ad Missam).

Z tego więc powodu w dniu jego czci poświęconym, dnia 19. III. ubiegłego roku ustanowiliśmy św. Józefa skutecznym opiekunem II Watykańskiego Soboru, on bowiem już 8. XII. 1869 r. wtedy, gdy odbywał się I Sobór Watykański, został obrany Patronem całego Kościoła (cfr. Epist. Ap. Le voci, A.A.S., LIII, 1961, pp. 205 — 213).

Dzisiaj, gdy obchodzimy uroczystość Objawienia Pańskiego, przychodzi Nam na myśl ów obraz, w którym, Mateusz Ewangelista, używając słów miłych choć prostych, przedstawia trzech Mędrców przed Dzieciątkiem Jezus, których ze wschodnich krajów do Betleem przyprowadziła cudowna gwiazda. Ci, gdy przybyli dla zaspokojenia tęsknot swej duszy, oddali pokłon Jezusowi i w darze złożyli Mu złoto, kadzidło i myrrę.

Owi więc sławni Mędrcy, niespodziewani pielgrzymi, wyróżniająca się dostojnością, obdarzeni wrodzonym pragnieniem wiedzy, pełniący święte i poważne obowiązki, bardzo miły symbolizują nam obraz, obraz wszystkich członków katolickiego kapłaństwa, biskupów i przełożonych zgromadzeń, kapłanów świeckich jak i zakonnych, których ta sama gwiazda prowadzi do Chrystusa w tym celu, by Go, żyjącego po wszystkie czasy w Jego chwalebny i nieśmiertelny Kościele, mogli z największą czcią uwielbiać.

I rzeczywiście, czy Soboru Powszechnego, który jest nową, wielką uroczystością Zielonych Świątek, nie powinno się nazwać również prawdziwą i nową uroczystością Objawienia? Sobór bowiem należy uważać jako jedną z nielicznych, ale najwspanialszych uroczystości Kościoła, jakie miały miejsce na przestrzeni wieków. Ponadto przykład tych szczęśliwych mężów, którzy dostąpili tak wielkiego zaszczytu, że mogli złożyć Nowonarodzonemu Odkupicielowi swe bezcenne dary i gorące prośby, przykład tych mężów, będący poniekąd obrazem wszystkich ludzi, wielce nas poucza.

I dobrze jest przyznać się, Czcigodni Bracia i Umiłowani Synowie, że przykład tych świętych mężów nakłonił Nas, abyśmy zachęcili wszystkich kapłanów katolickiego Kościoła do złożenia podobnej daniny każdego dnia w zaczynającym się roku, w tej intencji, aby jeszcze gorliwiej przystąpiono do przygotowania mającego się odbyć wkrótce Soboru Powszechnego.

Dlatego wszystkim duchownym, wszystkich narodowości, wszystkich rytów i języków wypada Nam przypomnieć, że do nich należy największy obowiązek zanosić do Boga błaganie o szczęśliwy przebieg Soboru.

Wszyscy zapewne wiedza, że prócz codziennej Ofiary Mszy świętej, która przewyższa wszystkie liturgiczne modlitwy, nic bardziej cennego nie może być nad Brewiarz, czyli Officium Divinum. Dlatego uważamy za rzecz właściwą wszystkim, którzy obowiązani są do odmawiania Brewiarza, bardzo polecić tę szczególną modlitwę, aby w ten sposób właściwie przygotowali się do Soboru. Zalecamy więc duchownym dołożyć jak największych starań w odmawianiu codziennych modlitw brewiarzowych, niezależnie od tego, czy w małych kaplicach, zarówno publicznie w stallach (ten to sposób odmawiania Brewiarza jest najlepszy), jak i prywatnie, zawsze jednak jako ofiarę chwały i w imieniu Powszechnego Kościoła.

Aby Bóg łaskawie sprzyjał temu wielkiemu wydarzeniu, w którym chrześcijanie pokładają tak wielkie nadzieje, Czcigodni Bracia i Umiłowani Synowie, dlaczego w tym nowym roku nie mielibyście się wszyscy wspólnie przyczynić dla dobra przedsięwziętego dzieła. Powiedziałem — wszyscy — od nowowyswięconego subdiakona, który sercem bogobojnym i żarliwym zaczyna dopiero smakować w słodkościach, płynących z odmawiania Brewiarza, aż do czcigodnego starca, który w odmawianiu tych modlitw doznaje błęgiego pokoju, jakby już zażywał owego niebieskiego szczęścia, do którego przeznaczony jest w Kościele Świętych.

Wypada, aby każdy kapłan uważał siebie nie tylko za szafarza tajemnic Bożych (1 Kor. 4, 1), jak to ma miejsce przy sprawowaniu Najśw. Ofiary, lecz także za pośrednika między Bogiem i ludźmi. Bo nie inaczej, jak Boski Odkupiciel, którego jest obrazem, kapłan „sam z ludzi wzięty, dla ludzi jest ustanowiony, aby w ich imieniu pełnił Służbę Bożą”. (Hebr. 5, 1; cfr. 8, 6, 9, 15, 12, 24; 1 Tym- 2, 5). Te zaś słowa w ten sposób wspomniał wyjaśnia św. Jan Chryzostom: „Kapłan stoi w pośrodku między Bogiem i naturą ludzką, aby od Niego pochodzące dobrodziejstwa nam przekazywać i nasze prośby Jemu przedstawić”. (Homil. V, in illud vidi Dominum Isaiae cp. VI, PG. LVI, col. 131).

Ta nasza zachęta, w której przypominamy kapłanom, że Brewiarz jest najwznioślejszym obowiązkiem i właściwym sposobem wyproszenia u Boga zbawiennych owoców Soboru Powszechnego, owoców tak przez wszystkich upragnionych, ta Nasza zachęta, zdaje się Nam, ma związek z tymi czterema cechami, którymi Chrystus chciał mieć naznaczony Swoje Kościół. Dzięki tym czterem cechom Kościół przez dwadzieścia wieków był i jest zawsze ten sam, jeden, święty, powszechny i apostołski, kwitnie niustannie obfitością życia i pragnie bogactw swego życia udzielić tym wspólnotom chrześcijańskim, które z biegiem wieków od niego zostały odłączone i dotąd jeszcze do poprzedniej jedności nie wróciły.

Wprawdzie Officium Brewiarzowe, które kapłani codziennie odmawiają, chociaż różne jest pod względem rytu i języka, różne jest w różnych diecezjach i zgromadzeniach zakonnych, tym niemniej jednak tworzy

niezrównany pod względem piękności poemat, dzięki któremu rodzina ludzka oddaje Bogu godną chwałę, ta rodzina ludzka odkupiona przez Jezusa Chrystusa, który jest Słowem Boga Ojca, który w łonie Maryi Dziewicy począł się z Ducha św. i stał się człowiekiem, i został ukrzyżowany i jako zwycięzca powstał z martwych.

Kapłan, gdy karty tego poematu uświęconą ręką przekłada, czerpie z niego to, co pogłębia jego wiarę w istnienie przyszłej chwały, doznaje radości z posiadania prawdy, otrzymuje wskazania do codziennego życia, czerpie pociechę i siłę w trudnościach i niepowodzeniach życiowych.

O jak raduje się wtedy kapłańska dusza, gdy się zagłębia w tym boskim dziele, jak dogłębnie przenika go katolicki duch Kościoła, którym tchną karty Brewiarza. Wszystkie bowiem jego części lśnią blaskiem, rozbrzmiewają pieśniami. Gdy psalmami przeplatany czy to wyjątki z innych ksiąg Starego Testamentu, czy wyjątki z czterech Ewangelii nauką nabrzmiałych, czy z listów świętego Pawła bogatych we wzniesie prawdy, czy wyjątki z innych pism Nowego Testamentu, to wtedy rodzi się z nich prawdziwa radość, nasuwa się wiele wskazań, pełnych mądrości i powstaje błogi pokój w duszach. To wszystko zawarte jest w Brewiarzu i z tego powodu powinien być uważany za ciągłe i niewyczerpane źródło światła i łaski. Nic dziwnego, jeśli dzięki Brewiarzowi dla II Watykańskiego Soboru Powszechnego płyną źródła czystej nauki, najmadrzejsze wskazania kościelnej karności, skutecznie odpowiadające potrzebom dzisiejszych czasów; świadczy o tym zresztą pracowita i pilna staranność wielu zebrań i posiedzeń, poświęconych przygotowaniu tego Soboru.

Słusznie przeto możemy twierdzić, żeśmy wszyscy weszli w nowy wiek, który zachowując przekazane, nieskażone, święte dziedzictwo, zapowiada dziwny postęp w tych rzeczach, które dotyczą spraw duszy; doniosłości tego postępu i zbawiennych jego owoców oczekiwać należy niewątpliwie tylko od Jezusa Chrystusa, nieśmiertelnego Króla wieków i narodów.

Przy końcu tego napomnienia, pełnego nadziei i ufności, którym zachęcamy kapłanów na całym świecie do zespolenia wysiłków pobożności, aby najbliższy II Watykański Sobór Powszechny pomyślnie się odbył, myślnie Nasza, Czcigodni Bracia i Umiłowani Synowie, powraca do tych Mędrców, adorujących Chrystusa, których dziś cześci Kościół katolicki; i nie tylko rozważamy przejawy ich wiary i miłości, które okazali ci mężowie, pełniąc jakby funkcje przedstawicieli wszystkich narodów, ale przede wszystkim zastanawiamy się nad darami Chrystusowi złożonymi i patrzeć trzeba na nie nie jako na przedmioty, ale na ich znaczenie, ponieważ złoto oznacza miłość, kadzidło — modlitwy, a myrra — pragnienie poświęcenia się.

I wydaje się, że te złożone dary oznaczają Modlitwy Brewiarzowe odmawiane przez kapłanów w tej intencji, aby Bóg obdarzał mający odbyć się Sobór jak najobfitszymi łaskami. Jeśli bowiem ktoś tym modlitwom oddaje się całym sercem i całą duszą, wtedy niewątpliwie sprawi, że będzie w nich najpierw ćwiczenie się w miłości z powodu intencji zaleconej, czy rozważanej, będzie w nich zapach kadzidła z powodu żarliwości, jaka tchnie z wytrwałej modlitwy kapłanów, będzie w nich wreszcie wyborna myrra i to pachnąca, którą stanowią poważne i trudne obowiązki kapłańskie, spełniane wśród słabości, trudów i przeciwności.

Z tych więc względów mamy nadzieję, że kapłani katolickiego Kościoła na całym świecie, odpowiadając na Nasze wezwanie, zechcą przyjść z pomocą w przeprowadzeniu upragnionego Soboru, nawet i z tego tytułu, że on jest tak oczekiwany i upragniony przez tylu ludzi.

Aby zaś wszystkim kapłanom, przebywającym w różnych zakątkach świata, dodać bodźca do rozpoczęcia tego współzawodnictwa w modlitwie, zapewniamy ich, że pokorny Pasterz Pańskiej Trzody, Pasterz całego Kościoła, codziennie w tej intencji myślą łączy się z nami. Albowiem wczesnym rankiem, wśród ogólnej ciszy, tę wzniosłą modlitwę w intencji upragnionego Powszechnego Soboru zanosi słowami całego Kościoła i ona jakby wprowadza go do codziennych obowiązków swego urzędu.

Wreszcie, kiedy kończymy tę zachętę, wypada Nam z księgi Apokalipsy, tak przedziwnej i stosownej do czerpania pociech, przytoczyć miejsce, w którym zawarte są Boże obrzędy i czynności w świątyni niebios dokonane i stąd przede wszystkim dla kapłanów mogą stanowić zachętę do rozmyślania: „I inny Anioł przyszedł i stanął przed ołtarzem, mając kadzielnicę złotą; i dano mu wiele kadzidła, aby je ofiarował z modlitwami wszystkich świętych na ołtarzu złotym, który jest przed tronem Bożym. I wznosił się dym kadzidła z modlitwami świętych z ręki Anioła przed Boga. I wziął Anioł kadzielnicę i napełnił ją ogniem z ołtarza, i rzucił na ziemię, i stały się głosy i gromy i błyskawice i trzęsienie ziemi”. (Apok. 8, 3-5; cfr. 5, 8). Z tego przepięknego obrazu jasno wynika, jak wielki wpływ mają modlitwy świętych, tj. całego Kościoła na bieg czasów dzięki woli najlepszego Boga.

Ponieważ zaś o nadprzyrodzonej mocy modlitw Kościoła, a zwłaszcza tych modlitw brewiarzowych, dobrze wiemy, tych wszystkich, którzy z publicznego nakazu Kościoła tym modlitwom się oddają, zobowiązujemy, aby te modlitwy odmawiali o szczęśliwy przebieg Soboru jest, aby przez szukanie dróg młodzieńczej gorliwości (gorętszej młodzieńczości) mógł dodać Kościołowi blasku swego oblicza. Okaże się on zapewne przedziwną widownią prawdy, jedności i miłości; mówimy, że będzie widownią, ponieważ i ci także przyglądający się, a odłączeni od Stolicy Apostolskiej, jak ufamy, otrzymają delikatną zachętę do usilnego szukania tej jedności, o którą Jezus Chrystus w gorących słowach prosił Ojca Niebieskiego. (Enc., Ad Petri Cathedram, A.A.S., vol. 51, 1959, p. 511).

Gdyśmy rozpoczynali te nasze napomnienia, myśl Nasza biegła w tym kierunku, abyśmy się z wami, Czeigodni Bracia i Umilowani Synowie, z całego świata spotkali w jakiś sposób i z wami jakby obecni rozmawiali. Teraz kończymy te wywody, w tej myśli i z tą miłą świadomością, że jesteśmy połączeni z sobą zarówno więzami wspólnej wiary, modlitwy i miłości. I jak to dla Nas najradośniejszą nadzieją. że wy modlitwy wasze połączycie ściśle z Naszymi nie tylko w czasie tych miesięcy, które poprzedzają Sobór, lecz przede wszystkim w czasie tych doniosłych dni, w których Sobór będzie się odbywał.

Aby zaś to zjednoczenie naszych pragnień wyrażone było wspólną formułą, taką wam przed rozpoczęciem Brewiarza zalecamy modlitwę:

„Acceptum tibi sit, Domine, Deus, sacrificium ludis, quod divinae maiestati tuae offero pro felici exitu Concilii Oecumenici Vaticani secundi, et praesta, ut quod simul cum Pontifice nostro Ioanne suppliciter a te petimus, per misericordiam tuam efficaciter consequamur. Amen.”

Zalecając tę modlitwę, niech Nam wolno będzie ponadto jeszcze na coś innego zwrócić uwagę kapłanów, Kościół uważa to za pewne i za jedną z najprzyjemniejszych prawd katolickiej nauki, że z chwilą Chrztu św. każdemu człowiekowi zapewniona została przez Ojca Niebieskiego opieka

poszczególne Anioła. Tego więc Anioła, opiekuna każdego z nas o to szczególnie prosimy, aby w czasie odmawiania Breviarza łaskawie nas wspierał, abyśmy modlitwy kapłańskie odmawiali digne, attente ac devote, aby były przez Boga przyjęte, by były owocne dla nas i zbudowaniem dla innych.

W końcu, nie wątpiąc w to wcale, że wy, Czcigodni Bracia i Umilowani Synowie, życzliwym sercem odpowiecie na to nasze napomnienie, prosimy Dobrego i Wiecznego Boga o obfitość nadprzyrodzonych dla was darów. Zadatkim zaś ich i zapewnieniem Naszej życzliwości niech będzie Apostolskie Błogosławieństwo, które Wam każdemu z osobna i wszystkim razem z ojcowskiego serca udzielamy.

Dan w Rzymie, u św. Piotra, dnia 6 stycznia, w uroczystość Objawienia P.N.J.C., 1962 r., w czwartym roku Naszego Ponifikatu. (A.A.S. 54, 66)

## SAKRAMENT CHRZTU ŚWIĘTEGO

### I. Zasady doktrynalne

1. Sakrament Chrztu świętego, który Rytuał Rzymski nazywa „bramą religii chrześcijańskiej i życia wiecznego” (Tyt. II, r. 1, n. 1) jest pierwszym i najważniejszym Sakramentem ponieważ zapoczątkowuje w człowieku życie Boże.

Dokonuje się to przez wyciśnięcie charakteru i udzielenie łaski. Wyciskając charakter upodobania Chrztu ochrzczonego w sposób trwały do Chrystusa — Kapłana i czyni go uczestnikiem Jego władzy. Ponadto charakter Chrztu wprowadza ochrzczonego w ten szczególnie rodzaj wspólnoty z Chrystusem, który nazywamy wszczępieniem w Chrystusa w Jego Ciele Mistycznym.

Przez udzielenie łaski Chrztu odradza człowieka z wody i Ducha Świętego, obmywając wszelki jego grzech, uświęcając go i czyniąc uczestnikiem Bożej natury. W ten sposób Chrztu człowieka poświęca oddaje na własność Bogu w Trójcy Jedynej, czego wyrazem są słowa formy sakramentalnej: „Ja ciebie chrzczę w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”. Innymi słowy przez Chrztu człowiek staje się Boży w Jezusie Chrystusie.

2. Upodobnienie ochrzczonego do Chrystusa — Kapłana jest podstawą powszechnego kapłaństwa wiernych, o którym mówi św. Piotr: „Do niego przybliżywszy się, który jest żywym kamieniem... wy również jako żywe kamienie będziecie wbudowani, jako duchowa świątynia, jako święte kapłaństwo, aby składać duchowe ofiary przyjemne Bogu przez Jezusa Chrystusa”. (I. P. 2, 4-5).

Mocą tego udziału w kapłaństwie Chrystusa ochrzczeni są przeznaczeni do kultu Bożego stosownie do swego stanu. (Pius XII, encykl. Mediator Dei j. w. str. 555).

3. Wszczępienie ochrzczonego w Chrystusa dokonuje się w Jego Ciele Mistycznym Przez chrztu człowiek staje się członkiem Kościoła i wchodzi we wspólnotę zarówno z Głową mistycznego Ciała jak i też z innymi członkami. Stąd Chrztu jest Sakramentem jedności Kościoła. „Jedno ciało i jeden duch, jako wezwani jesteście do jednej nadziei wezwania waszego. Jeden Pan, jedna wiara, jeden Chrztu. Jeden Bóg i Ojciec wszystkich, który panuje nad wszystkimi, działa przez wszystkich i jest we wszystkich nas”. (Ef. 4, 4-6).

4. Wszczępienie w Chrystusa dokonane przez charakter Chrztu świętego daje ochrzczoneму realny udział w śmierci i zmartwychwstaniu

Chrystusa „Czyż nie wiecie, że wszyscy którzykolwiek ochrzczeni jesteśmy w Chrystusie Jezusie — w śmierci Jego ochrzczeni jesteśmy? Przez Chrztost bowiem zostaliśmy razem z Nim pogrzebani w śmierć, aby jako Chrystus zmartwychwstał przez chwałę Ojca, tak i my byśmy w nowości życia chodzili. Bo jeśli zostaliśmy wszczępieni w podobieństwo śmierci Jego, to i w zmartwychwstanie będziemy. Wiedząc, że stary w nas człowiek został współukrzyżowany, aby zniszczone było ciało grzechu oraz abyśmy nadal nie służyli grzechowi”. (Rz. 6, 3-6).

Z tych słów wynika, że św. Paweł widzi w zanurzeniu chrzcielnym naszą śmierć i pogrzeb z Chrystusem, w zanurzeniu zaś nasze zmartwychwstanie. Udział ochrzczonego w śmierci Jezusa Chrystusa polega na „współukrzyżowaniu starego człowieka” i „zniszczeniu ciała grzechu”, udział zaś w zmartwychwstaniu na „nowości życia”. Oznacza to, że przez Chrztost dzięki śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa, zostaje zwyciężone i zniszczone dziedzictwo grzechowe, Adama, a człowiek zaczyna żyć w Chrystusie nowym życiem łaski.

5. Upodobnienie do Chrystusa i wszczępienie w Niego dokonane przez Chrztost święty wymagają pogłębienia i dalszej realizacji w życiu wszystkich ochrzczonech. Chrztost bowiem jest nie tylko wyniesieniem ale również zadaniem. Wypełnienie tego zadania polega na rzeczywistnienu tych celów, dla których Jezus żył umarł i zmartwychwstał: chwały Bożej i uświęcenia świata. Zadania te nie zostały bowiem zakończone z odejściem Chrystusa do nieba, ale dopełniają się nadal w Jego Ciele mistycznym.
34. (6) Realizacja upodobnienia do Chrystusa przez charakter Chrtzu św. polega na udziale ochrzczonech w potrójnym urzędzie Chrystusa — Kapłana.
  - a) Ochrzczeni biorą udział w Jego urzędzie kapłańskim, uczestnicząc we Mszy św. i życiu sakramentalnym Kościoła oraz składając siebie w ofierze. Mocą charakteru z Chrtzu św. biorą również ochrzczeni udział w życiu sakramentalnym przyjmując sakramenty święte oraz udzielając sobie sakramentu małżeństwa. Chrztost św. jest bowiem „bramą i fundamentem innych Sakramentów” K.P.K. kan. 737 § 1).
  - b) Udział w prorockim (nauczycielskim) urzędzie Chrystusa — Kapłana oznacza powołanie wszystkich ochrzczonech do apostołstwa. Mocą tego urzędu Chreścijanin daje świadectwo prawdzie Chrystusowej i uczy słowem i przykładem.
  - c) W królewskim (pasterskim) urzędzie Chrystusa — Kapłana uczestniczy ochrzczoney, pracując dla budowy królestwa Bożego na ziemi, wspierając pasterzy ustanowionych przez Chrystusa i współdziałając z nimi w kształtowaniu świata po myśli Bożej poprzez umożliwienie zwycięstwa naczelnej zasady Królestwa Chrystusowego — miłości.
7. Kapłaństwo powszechne dane mocą charakteru sakramentalnego wszystkim ochrzczoneym, powołane jest do działania w Kościele i przez Kościół. W składaniu chwały Bogu jest więc podporządkowane kapłaństwu sakramentalnemu. W działaniu dla uświęcenia świata służy zarówno poszczególnym członkom Ciała mistycznego jak i całości. Podtrzymuje jedność z Chrystusem i w Chrystusie przez wyznawanie tej samej wiary, udział w tej samej ofierze i tych samych Sakramen-

tach, zachowywanie czynne jest tych samych przykazań, oraz poddanie tym, którzy w imieniu Chrystusa — Głowy w Ciele mistycznym przewodniczą i rządzą.

8. Człowiek ochrzczony ma również obowiązek kontynuowania w swym życiu zapoczątkowany przez Chrztę udział w śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa. Wyrazi się to, najpierw jako „współukrzyżowanie starego człowieka” czyli obumarciu dla grzechu, niepowracanie do występków, przez zwyciężenie wszystkiego co do grzechu prowadzi, wszystkiego co dla duszy nieużyteczne. „Niechże tedy nie panuje grzech w śmiertelnym ciele waszym, abyście mieli być posłuszni pożądliwościom jego”. „Ani też nie wydawajcie członków ciała waszego na oręż nieprawości, lecz oddawajcie się Bogu jako zmartwychwstali i żyjący, a członki wasze na oręż Sprawiedliwości Bożej” (Rz. 6,12 — 13).

Innymi słowy Chrztę jest powołaniem ochrzczonego do Chrystusowej ascezy.

9. Oprócz obumarcia dla grzechu Chrztę nakłada obowiązek postępowania w „nowości życia”. „Z Chrystusem jestem przybity do krzyża. I żyje już nie ja, żyje we mnie Chrystus”. (Gal. 2,19 — 20)

Ta „nowość życia” dotyczy zarówno utrzymania i wzbogacenia życia łaski w nas samych jak i współdziałanie z Chrystusem w oddawaniu chwały Bogu i uświęceniu świata. Przez wierność łasce i przykazaniom Chrystusa, przez czynną miłość Boga i bliźniego, przez własną świętość i przez apostołstwo daje chrześcijanin świadectwo wszczęcia w Chrystusa i życia w Nim. W ten sposób wielki dar Chrztu św. staje się zapoczątkowaniem i zadatkim wiecznej chwały.

## II. Wskazania katechetyczne

10. W niektórych środowiskach Chrztę święty jest już tylko praktyką tradycyjną o charakterze bardziej towarzyskim niż religijnym, w innych bywa opóźniony lub nawet zaniedbany z braku należytej oceny jego znaczenia. Dlatego w nauczaniu o Chrzcie św. należy starać się przede wszystkim o wyrobienie i pogłębienie w umysłach wiernych właściwych pojęć o tym sakramencie.

W szczególności: „Należy dokładnie wyjaśnić ludowi przedziwne skutki tego Sakramentu, który ze względu na zasługi Chrystusa — Odkupiciela czyni człowieka uczestnikiem Bożej natury, daje mu jako chrześcijanowi udział w kapłaństwie Chrystusa w Jego Ciele mistycznym, przeznaczając go do kultu Bożego przez niezatarte znamie, które niejako zostaje wryte w jego duszy, ubogaca najobfitszymi darami, koniecznymi do zachowania i pomnożenia otrzymanego życia od Boga, dla osiągnięcia zbawienia wiecznego” (I Synod Rzymski. 372).

11. Trzeba również koniecznie wyjaśnić prawdę, że Chrztę, dokonuje wszczęcia człowieka w Chrystusa, w tajemnicę Jego życia, śmierci i zmartwychwstania.

Prawda ta bowiem ma znaczenie podstawowe dla chrześcijańskiej ascezy i dla rozwoju życia w łasce. Że takie właśnie ujęcie nauczania o Chrzcie jest życzeniem Kościoła świadczy o tym wprowadzenie do liturgii Wigilii Wielkanocnej obrzędu odnowienia przyrzeczeń Chrztu św. z powołaniem się na naukę św. Pawła w liście do Rzymian 6, 3-5.

12. W katechezie parafialnej i szkolnej należy zaznajomić ogół wiernych z tym, co o chrzcie mówią Księgi Nowego Testamentu, w takich zwłaszcza tekstach jak: Mt 28,19; Mk. 16,16; J. 3,5; Dz. Ap. 2,38-41; 8,26-40; 10,47-48; 19,4-5; Rz. 6,3-13; I Kor. 12,1-31; Gal.3,27-28; Ef. 5,26; Kol. 2,12; Tyt. 3,4-7; P. 3,21.

13. a) w nauczaniu o Chrzcie św. należy jak najbardziej wykorzystać teksty liturgiczne.

Duszpasterz będzie więc w kazaniach wyjaśniał znaczenie obrzędów Chrztu św., poświęcenie wody chrzcielnej, błogosławieństw związanych z Chrztmem. Ponieważ liturgia Wielkiego Postu i Wielkanocy jest w dużym stopniu liturgią Chrztu św. należy w tym czasie pouczać wiernych o ich włączeniu przez Chrztm w śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa. Ilustrując tę prawdę trzeba się powołać na liczne powiązania zachodzące między liturgią chrzcielną, a liturgią śmierci i zmartwychwstania Chrystusowego (Wielki Post okresem przygotowania do Chrztu św., częste znaki Krzyża w obrzędach chrzcielnych; udzielanie Chrztu na Wielkanoc, a później w święta Apostołów i męczenników; baptysteria były poza kościołem, bo Chrystus umarł za miastem; Chrztu udzielano o godzinie „dziewiątej”, w godzinę śmierci Chrystusa, baptysteria miały kształt okrągły jak kościół Grobu Zbawiciela).

- b) Najlepszą ilustracją liturgiczną wielkiej tajemnicy wszczęcia w Chrystusa jest niewątpliwie sam obrzęd Chrztu św. Należy go wykorzystać także w celach katechetycznych, zwłaszcza wówczas, gdy wierni liczniej na jakiś Chrztm przybędą. Dorosłym trzeba wtedy przypominać, że przy ich Chrztmie zostały dopełnione te same obrzędy, przedstawiające stopniowe włączenie w Chrystusa i że mają oni pewien udział w kapłaństwie Chrystusowym, który winni w swym życiu realizować.

14. Poza tymi pouczeniami mającymi na celu ukazanie wielkości i znaczenia Chrztu św., potrzebne są pouczenia w niektórych sprawach szczególnych. Dotyczą one zwłaszcza:

- a) Sposobu udzielania Chrztu w wypadku konieczności. Należy pouczyć o tym dzieci już w katechizacji szkolnej, przypominać w katechizacji ogólnej i stanowej, na konferencjach przedmażeńskich.
- b) Należy często przypominać wiernym o konieczności jak najwcześniejszego przyniesienia dzieci do Chrztu św. i wskazywać im na poważną odpowiedzialność w wypadku zaniedbania. Dzieci zdrowe winny być ochrzczone, o ile możliwości w terminie czternastodniowym, w wypadku zaś choroby dziecka trzeba starać się o chrztm natychmiastowy.

Jeżeli rodzice chrzestni nie mogą w krótkim czasie przybyć na chrztm, ktoś inny powinien wystąpić w ich imieniu. W uzasadnieniu rychłego przyniesienia dzieci do Chrztu św. należy powołać się na konieczność tego Sakramentu do zbawienia oraz na potrzebę szybkiego zapewnienia dziecku zjednoczenia się ze Zbawicielem przez łaskę uświęcającą.

- c) Należy również wpłynąć na rodziców, by dawali swym dzieciom imiona chrześcijańskie, obierając dla nich w ten sposób patrona w niebie i wzór do naśladowania. W wypadku, gdy rodzice takiego imienia nadać nie zamierzają, duszpasterz ma dodać na chrztmie drugie imię chrześcijańskie (K.P.K. kan. 761).

Jeśli rodzice wcześniej dokonują zapisu w Urzędzie Stanu Cywilnego to tak powinni zgłosić imiona dziecka, aby w tym samym brzmieniu i układzie mogły być potem nadane na Chrztmie św., w celu zachowania zgodności między Księgą Stanu Cywilnego a księgą ochrzczonych.

- d) W ogólnych naukach dla wiernych duszpasterz omówi dokładnie instytucję rodziców chrzestnych, przedstawiając konieczne przymioty i obowiązki między rodzicami chrzestnymi a rodziną dziecka, przyjaźni opartej o apostołsko — wychowawcze posłannictwo rodziców chrzestnych. Należy także urządzać specjalne konferencje dla rodziców chrzestnych. Ale i chrześniaków trzeba wzywać, by „miłowali chrzestnych jak ojca” (Papież Mikołaj I) i by okazywali im przez to szacunek, posłuszeństwo, modlitwę, pamięć o ich dniach uroczystych itp. Chrzestni tym lepiej spełniają swoje apostołstwo, im większym szacunkiem cieszyć się będą u chrześniaków.
- e) Przy udzielaniu chrztu św. duszpasterz powinien przemówić do uczestników obrzędu o wielkości tego sakramentu i obowiązkach rodziców chrzestnych. W miarę możliwości wręczy przy tej okazji rodzicom chrzestnym broszurkę, traktującą o ich wysokiej godności i apostołskim zadaniu.
- f) Pouczenie katechetyczne o obowiązkach, wynikających z Chrztu św. o chrześcijańskim wychowaniu dziecka i o wdzięczności za łaski tego sakramentu, należy wiązać także z obrzędem błogosławieństwa matki po urodzeniu dziecka (powinno się używać tej nazwy), z odnowieniem przyrzeczeń Chrztu św. z praktykowanym coraz powszechniej błogosławieństwem dzieci oraz matek w stanie błogosławionym.

### III. Wskazania liturgiczne

15. Przy udzielaniu Chrztu św. szafarz dokładnie wypełni obrzędy i ceremonie przepisane w rytuale. Będzie również starał się, by wierni mogli przeżywać liturgię Chrztu św. pobudzeni do tego przez odpowiednie umiejscowienie chrzcielnicy, piękno i schludność sprzętu liturgicznego, skupiony i poważny sposób udzielania sakramentu.
16. Miejscem udzielania Chrztu św. uroczystego jest chrzcielnica w kościele lub kaplicy publicznej. Chrzcielnica musi znajdować się w każdym kościele parafialnym; w innych kościołach lub kaplicach publicznych może znajdować się tylko za zgodą Ordynariusza dla wygody wiernych. (kan. 773, 774 KPK).

W przypadku gdyby Chrzest nie mógł się odbyć w kościele parafialnym, proboszcz może go udzielić w kaplicy publicznej lub kościele, gdzie nie ma chrzcielnicy (kan. 775 K.P.K.).

W kaplicach półpublicznych Chrzest św. nie należy udzielać. W kaplicach szpitalnych można chrzczyć w wypadkach koniecznych, zaleca się jednak, by dzieci zdrowe były chrzczone w kościele parafialnym, po przybyciu do domu. Nie należy udzielać chrztu uroczystego w domach prywatnych bez zezwolenia Ordynariusza w wypadkach nadzwyczajnych (kan. 776 § 1,1 K.P.K.).

Chrzest prywatny w wypadku koniecznym może być udzielony w każdym czasie i miejscu (kan. 771 K.P.K.). Obrzędy przygotowawcze Chrztu św. winny się odbywać w przedsionku kościoła, dalsze zaś przy chrzcielnicy.

W zasadzie nie wolno nigdy udzielać Chrztu św. w zakrystii ani w innym ukrytym miejscu.

17. Chrzcielnica winna odpowiadać wymaganiom liturgicznym, aby naprawdę przypominała wiernym tajemnicę ich odrodzenia w Jezusie Chrystusie. Ma ona znajdować się albo w osobnej kaplicy albo przynajmniej na godnym i widocznym miejscu. Poza czasem udzielania

Chrztu św. powinna być zamknięta, musi również czynić zadość wymaganiom higienicznym i estetycznym (Ryt. Rzym. T. II. c. I. nr46). W dniach bardziej z liturgią chcielną związanych jak Wielkanoc, Zielone Świątki, Trójca Święta, św. Jana Chrzciciela, dzień I Komunii św. dzieci, chrzcielnica winna być ozdobiona. Obok stolik, nakryty czystym obrusem, a na nim krzyż, dwie świece i przybory do Chrztu św.

18. Udzielanie Chrztu św. nie może odbywać się podczas odprawiania nabożeństw. Ponieważ chrzest najczęściej odbywa się w niedzielę, należy w większych parafiach wyznaczyć w tym dniu stałą godzinę udzielania Chrztu św. i podać ją do wiadomości wiernych, aby również inni parafianie, dorośli i dzieci, mogli być przy tym obecni. Godzina ta o ile możliwości winna być tak dobrana, by przynajmniej część uczestników mogła przedtem lub potem wziąć udział we Mszy św. (a więc po sumie, przed Mszą św. wieczorną.) Udzielanie Chrztu św. podczas Wigilii Wielkanocnej jest zgodne z duchem liturgii, należy jednak wcześniej odprawić obrzędy przygotowawcze.
19. Chrzty powinny być udzielane indywidualnie. Przy większej ilości Chrzta należy uprzednio z poszczególnymi rodzinami dokładnie ustalić godzinę.  
W razie konieczności, jaka często istnieje w dużych parafiach można urządzić Chrzest św. zbiorowy, nie powinien on jednak być zbyt liczny. Przy równoczesnym udzielaniu Chrztu św. większej ilości dzieci należy zatroszczyć się o rozmieszczenie rodziców chrzestnych, rodzin i innych obecnych w odpowiednim porządku. Może to uczynić drugi kapłan który kierując uroczystością będzie podawał objaśnienie obrzędów.
20. Chrzest winien odbywać się z pewną uroczystością zewnętrzną. Należy posłużyć się w tym celu ministrantami dobrze uprzednio pouczonymi o ceremoniach Chrztu św., w których mają kapłanom pomagać. Kapłan ubrany w komżę i stulę, poprzedzony przez ministrantów w komeżkach, udaje się do miejsca, gdzie oczekują rodzice chrzestni i rodziny. Po krótkim objaśnieniu przystępuje kapłan do sprawowania obrzędu, wykonując wszystkie czynności dokładnie i bez pośpiechu. Przy wprowadzaniu dziecka do chrzcielnicy zabrani w kościele, a przede wszystkim rodzice chrzestni, odmawiają głośno „Wierzę w Boga”
21. Po udzieleniu Chrztu św. przekazuje kapłan ochrzczoneму szatę białą i świecę jako symbol zadań życiowych chrześcijanina.  
Należy dążyć więc do tego, aby te obrzędy przestały być formalnością, a nabrały znaczenia życiowego. Dlatego szata biała (w kształcie tuniki lub chusty) ofiarowana do chrztu przez rodziców chrzestnych, winna być potem starannie przechowywana w rodzinie, aby służyć jako pamiątka tego sakramentu i napomnienie do zachowania czystości duszy. Świeca chrztu św. powinna towarzyszyć ochrzczoneму przez całe życie — zapalać ją będzie w ważniejszych momentach życia religijnego: podczas I Komunii św., przy Sakramencie Małżeństwa, w uroczystość Matki Bożej Gromnicznej i Wigilię Wielkanocy, wreszcie przy śmierci. Chociaż przy chrzcie jest dwoje rodziców chrzestnych, wręcza się im jedną świecę, jest to bowiem świeca ochrzczonego. (Ryt. Rzym. tyt. II r. 1, 65).
22. Po zakończeniu Chrztu św. kapłan w krótkim przemówieniu podkreśli ważność tego wydarzenia, przez które dokonano się wszczępienie nowej latorośli w Chrystusa.

Następnie zaprowadzi obecnych przed ołtarz Matki Boskiej, gdzie od chrzestnych wezmą dziecię rodzicę i pod przewodnictwem kapłana odmówią modlitwę, w której ofiarują dziecię Bogu przez ręce Matki Najświętszej.

23. Należy zwracać uwagę matek na błogosławieństwo liturgiczne, jakie mogą i powinny otrzymać po urodzeniu dziecka. (Ryt. Rzym.)

Błogosławieństwa tego udziela się z pewną okazałością albo bezpośrednio po chrzcie św., albo też w późniejszym czasie. W tym drugim wypadku przyniesienie dziecka nie jest konieczne, o ile łączy się z większymi trudnościami. W większych parafiach można raz w miesiącu zebrać matki na takie błogosławieństwo połączone z nauką.

24. Chrzest dorosłych winien odbywać się po odpowiednim okresie przygotowania, zwanym katechumenatem, z zachowaniem przepisów prawa kanonicznego i rytuału.

Z reguły katechumen ma być poddany egzaminowi. Chrzest dorosłych odprawiany publicznie może przyczynić się do podniesienia znaczenia tego sakramentu wśród wiernych.

25. a) Rocznica Chrztu św. winna być dochodzona przez wiernych jako dzień dziękczynienia za ten pierwszy i najważniejszy sakrament. Najlepszym dowodem wdzięczności będzie uczestnictwo w Mszy św. i przyjęcie sakramentów św.

b) Błogosławieństw dzieci w pierwszą rocznicę ich Chrztu św. połączone ze Mszą św. w ich intencji jest również praktyką godną zalecenia i rozpowszechnienia. W parafiach większych może to błogosławieństwo odprawiać się każdego miesiąca w stałym terminie, dla dzieci przed rokiem w danym miejscu ochrzczonych. Duszpasterz ogłosi nazwiska i imiona tych dzieci, upraszając rodziców, rodziców chrzestnych i krewnych na tę Mszę św., na którą powinni przynieść dziecko. Przy błogosławieństwie posłuży się formułą Rytuału.

„Benedictio puerorum cum praesertim in ecclesia praesantatur”.

- c) Ponieważ dzień imienin, jako dzień świętego Patrona nadanego na Chrzcie św., przypomina wiernym ich wszczępienie w Ciała mistyczne Chrystusa, duszpasterz będzie zaczął do obchodzenia tego dnia w sposób naprawdę godny chrześcijanina.

d) Utrwaleniem pamięci o dniu Chrztu św. i Świętego Patrona będzie odpowiedni obrazek lub dokument, jednolity w treści dla wszystkich diecezji, a wręczony rodzicom dziecka przez duszpasterza po Chrzcie św.

26. a) Wspólną rocznicę Chrztu św. wszystkich dzieci Kościoła jest Wigilia Wielkanocna. Dlatego w obrzędach wigilijnych ważne miejsce, obok poświęcenia wody chrzcielnej, zajmuje od niedawna uroczyste odnowienie przyrzeczeń Chrztu św. przez wszystkich uczestników tego nabożeństwa. Już w Wielkim Poście należy przygotować wiernych do tej uroczystej chwili, zachęcić, by przynieśli świece (które zastąpiłyby świece z ich własnego chrztu), przede wszystkim zaś wskazać na konieczność odnowienia duchowego przez Sakrament Pokuty i Komunię św. Wielkanocną.

b) Odnowienie przyrzeczeń Chrztu św. należy urządzać również w związku z I Komunią św. i w innych najważniejszych momentach życia wiernych. Ważne jest tedy przygotowanie danej ceremonii, stosowne przemówienie, odpowiedni dobór modlitw i pieśni.

#### IV. Wskazania duszpasterskie

27. Zgłoszenie Chrztu św. przez rodziców w biurze parafialnym daje duszpasterzowi sposobność do omówienia spraw bezpośrednio z Chrztom św. związanych, jak: imię dziecka, dobór rodziców chrzestnych, ich rola i przynioły, uczestnictwo rodziny i chrzestnych we Mszy św. Przy tej okazji spisze akt Chrztu św., ze zachowaniem postanowień prawa kanonicznego (kan. 777 — 778 K.P.K.) oraz urzędzeń diecezjalnych. Aby usunąć panujący w niektórych okolicach zwyczaj, że na Chrztom św. udają się do kościoła tylko rodzice chrzestni, położna a niekiedy matka, duszpasterz zachęcać będzie, by także rodzina i znajomi byli obecni przy chrzcie św. oraz by przy tej okazji przystąpili w intencji dziecka do Sakramentów świętych.
  28. Oprócz omówienia spraw bezpośrednio związanych z Chrztom św. duszpasterz zainteresuje się warunkami życia rodzinnego zgłaszających chrztom i w razie potrzeby będzie starał się wpłynąć na podniesienie poziomu religijnego i moralnego rodziny, udzielając wyjaśnień, wskazówek, rad lub napomnień. Zainteresuje się szczególnie sprawą wychowania chrześcijańskiego w rodzinie, a także w wypadku rodzin ubogich i wielodzietnych, kwestią pomocy materialnej ze strony parafii.
  29. Chrztom należy zgłosić kilka dni przed jego udzieleniem. Wcześniejsze zgłoszenie chrztu ma na celu uniknięcie lub zażegnanie zadrażnień, jakie niekiedy powstają, gdy duszpasterz zostanie w ostatniej chwili postawiony wobec faktów dokonanych, niezgodnych z przepisami Kościoła co do sprawowania Sakramentów św. np. wobec nieodpowiedniego wyboru rodziców chrzestnych.
  30. a) Duszpasterz winien dbać o to, by rodzice chrzestni odpowiadali wymaganiom stawianym przez prawo kanoniczne (kan. 765 i 766 K.P.K.). Ponieważ obowiązkiem rodziców chrzestnych jest opieka nad duchowym ich dzieckiem i troska o jego chrześcijańskie wychowanie, przeto, na rodziców chrzestnych powołać należy także osoby, które dawałyby rękojmię spełnienia tego obowiązku. Rodzicami Chrzestnymi winni być katolicy praktykujący, znający prawdy wiary św., rozumiejący religijny sens i charakter tego zadania, obznajmi z obrzędami Chrztu św., dorośli, ale nie w wieku podeszłym, którzy poza tą okazją nie będą utrzymywali kontaktu z chrześniakiem. Należy ich szukać raczej wśród bliższej rodziny lub sąsiedztwa aniżeli wśród przygodnych znajomych choćby dobrze sytuowanych czy wysoko postawionych.  
Jeżeli chodzi o osoby nieznanne, duszpasterz upewni się, czy są one godne tej funkcji, zwracając się w razie potrzeby do właściwego proboszcza o informacje. Gdy kogoś nie może dopuścić, duszpasterz roztropnie i z miłością wyjaśni swoje stanowisko.
  - b) Rodzice chrzestni doceniając fakt, iż przyczyniają się do zrodzenia dziecka dla nieba, winni przystąpić w dniu Chrztu św. do Sakramentów świętych. Zasadniczym ich podarkiem dla chrześniaka winna być biała szata i świeca. Powinni oni brać udział w uroczystościach rodzinnych chrześniaka, zwłaszcza w uroczystościach Pierwszej Komunii św.
31. Duszpasterz przypomina zainteresowanym, by uczta rodzinna z okazji Chrztu św. miała charakter chrześcijański. Jeżeli duszpasterz, zważywszy roztropnie wszelkie okoliczności, weźmie udział w tej uroczystości rodzinnej niechaj kapłańskim zachowaniem się pogłębi nastrój Boży w domu.

BISKUP GORZOWSKI

Znak: L 1 — 36/62

### ROZGRANICZENIE PARAFII

Gorzów Wlkp., dnia 25 czerwca 1962 r.

#### DEKRET

Po wysłuchaniu w myśl kan. 1428 § 1 K.P.K. zainteresowanych stron — **wyłączam** na mocy kan. 1427 § 2 wieś GRONOWO z dotychczasowej parafii Ostrowice i ze względu na dogodniejszą drogę oraz lepszą obsługę duszpasterską **przydzielam** wspomnianą wioskę do parafii Złoceniec — ze wszystkimi skutkami kanonicznymi.

Dekret niniejszy należy odczytać w dwie najbliższe niedziele z ambon parafii Ostrowice i Złoceniec.

(—) † Wilhelm Pluta

BISKUP GORZOWSKI

(L. S.)

BISKUP GORZOWSKI

Znak: L 1 — 39/62

Gorzów Wlkp., dnia 28 lipca 1962 r.

#### DEKRET

Gromada Dobino przynależna kanonicznie do parafii p.w. św. Antoniego w Wałczu jest jednak położona bliżej kościoła parafialnego w Skrzatuszu i pragnąc więc zapewnić wiernym Dobina lepszą obsługę duszpasterską, po wysłuchaniu zgodnie z kan. 1428 § 1 zainteresowanych stron — **wyłączamy** na mocy kan. 1427 § 2 wieś DOBINO z dotychczasowej parafii p.w. św. Antoniego w Wałczu i przydzielamy do parafii w Skrzatuszu z wszystkimi skutkami kanonicznymi.

Dekret niniejszy należy odczytać w najbliższą niedzielę w kościele p.w. św. Antoniego w Wałczu i w kościele parafialnym w Skrzatuszu oraz w kościele filialnym w Dobinie.

(—) † Wilhelm Pluta

BISKUP GORZOWSKI

(L. S.)

BISKUP GORZOWSKI

Znak: L 1 — 32/62

Gorzów Wlkp., dnia 28 lipca 1962 r.

#### DEKRET

Wierni osady Smoliny kanonicznie przynależni do parafii Ściechów są faktycznie obsługiwani przez duszpasterza parafii Trzcinna.

W związku z powyższym po wysłuchaniu w myśl kan. 1428 Kodeksu Pr. Kan. zainteresowanych stron **wyłączamy** na mocy kan. 1427 § 2 osadę SMOLINY z parafii Ściechów i **przyłączamy** do parafii Trzcinna.

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(—) † Wilhelm Pluta

BISKUP GORZOWSKI

(L. S.)

BISKUP GORZOWSKI

Znak: L 1 — 24/62

Gorzów Wlkp., dnia 28 lipca 1962 r.

**DEKRET**

Wierni gromady Łagiewniki kanonicznie przynależnej do parafii Resko korzystają faktycznie z posług religijnych duszpasterza parafii Rusinowo, ze względu na bliski kościół filialny w Stargardzie Łob.

Z powyższych względów, po wysłuchaniu zgodnie z kan. 1428 § 1 zainteresowanych stron — wyłączamy na mocy kan. 1427 § 2 wieś ŁAGIEWNIKI z dotychczasowej parafii Resko i przyłączamy do parafii Rusinowo z wszystkimi skutkami kanonicznymi.

Dekret niniejszy należy odczytać przez najbliższe dwie niedziele z ambon kościołów parafialnych Resko i Rusinowo oraz kościoła filialnego w Stargardzie Łob.

(—) † Wilhelm Pluta  
BISKUP GORZOWSKI

(L. S.)

BISKUP GORZOWSKI

Znak: L 1 — 11/62

Gorzów Wlkp., dnia 28 lipca 1962 r.

**DEKRET**

Wierni zamieszkali przy ul. Gen. Sowińskiego w Szczecinie przynależni kanonicznie do parafii p.w. św. Józefa wnieśli o wyłączenie ich z dotychczasowej parafii i przydzielenie do parafii p.w. św. Jana Chrzciciela w Szczecinie.

Po wysłuchaniu w myśl kan. 1428 § 1 K.Pr.Kan. zainteresowanych stron — wyłączamy na mocy kan. 1427 § 2 wiernych zamieszkałych przy ul. Gen. Sowińskiego z dotychczasowej parafii p.w. św. Jana Chrzciciela w Szczecinie — z wszystkimi skutkami kanonicznymi.

Dekret niniejszy należy odczytać przez najbliższe dwie niedziele z ambon kościołów p.w. św. Józefa i św. Jana Chrzciciela w Szczecinie.

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(—) † Wilhelm Pluta  
BISKUP GORZOWSKI

(L. S.)

BISKUP GORZOWSKI

Znak: L 1 — 31/62

Gorzów Wlkp., dnia 28 lipca 1962 r.

**DEKRET**

Wierni gromady Długie — kanonicznie przynależni do parafii Stare Kurowo — są faktycznie obsługiwani przez duszpasterza parafii Strzelce Krajeńskie.

W związku z powyższym po wysłuchaniu w myśl kan. 1428 § 1 K.P.K. zainteresowanych stron — wyłączamy na mocy kan. 1427 § 2 gromadę DŁUGIE z dotychczasowej parafii Stare Kurowo i przyłączamy do parafii Strzelce Krajeńskie.

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(—) † Wilhelm Pluta  
BISKUP GORZOWSKI

(L. S.)

**W SPRAWIE PISM SŁUGI BOŻEGO  
BISKUPA KONSTANTYNA DOMINIKA**

**DEKRET**

**KAZIMIERZ JÓZEF KOWALSKI**  
Biskup Chełmiński

**Duchowieństwu i wszystkim Wiernym Diecezji :**

Dan w Pelplinie, dnia 24 maja 1962 r.

l. dz. 1955/62/Ord.

Wobec rozpoczęcia w naszej diecezji Chełmińskiej Procesu co do opinii świętości i cnót Sługi Bożego Konstantyna DOMINIKA, Biskupa Sufragana, wzywamy wszystkich podległych naszej jurysdykcji, którzy posiadają jakieś pisma wyżej wymienionego Sługi Bożego, czy to przechowane w rękopisach, czy to ogłoszone drukiem, mowy, listy, pamiętniki, wreszcie cokolwiek spisał sam lub spisać polecił, aby nam je dostarczyli w przeciągu 3 miesięcy licząc od dnia 24 maja br.

Nie wykonanie tego nakazu pociąga za sobą przewidziane kary, nawet grozi cenzura. Kto by wiedział, iż ktoś takie pisma przechowuje, ma donieść o takim Naszej Kurii Biskupiej w Pelplinie, by w stosownym czasie złożył zeznanie w tej sprawie. Gdyby ktoś z nabożeństwa do SŁUGI Bożego pragnął zatrzymać u siebie niektóre rekopisy, wstarczy jeżeli wyśle ich autentyczne odpisy, t. j. podpisane i potwierdzone przez Kurie Biskupią.

Wreszcie w myśl kan. 2023 Prawa Kościelnego wszyscy wierni zobowiązani są donieść do Naszej wiadomości, czy nie wiedzą czego, odby stało w sprzeczności z cnotą albo cudami, zdziałanymi za wstawiennictwem Sługi Bożego, w krótkich słowach mają donieść, czy posiadali też jakąś łączność z Sługą Bożym, i czy nie wiedzą o jakimś ważniejszym zdarzeniu, o którym wspomnieć by należało, chyba żeby już brali udział w Procesie w charakterze świadka.

(—) † Kazimierz Józef Kowalski  
BISKUP CHEŁMIŃSKI

## P E R S O N A L I A

Ks. Mgr Juszkiewicz Aleksander	—	mianowany tymczasowym administratorem parafii Myślubórz.
Ks. Kalisz Zdzisław SVD	—	mianowany wikariuszem współpracownikiem parafii Widuchowa
Ks. Sadownik Piotr OMI	—	mianowany wikariuszem współpracownikiem parafii Chrystusa Króla w Gorzowie
Ks. Jendrossek Adolf OMI	—	mianowany wikariuszem współpracownika parafii św. Józefa w Gorzowie
Ks. Sola Krystian OMI	—	mianowany wikariuszem współpracownika parafii Białogarda
Ks. Smalec Edward OMI	—	mianowany wikariuszem współpracownika parafii Białogarda
Ks. Gwóźdź Paweł OMI	—	mianowany wikariuszem współpracownika parafii Łeba

## Z W O L N I E N I A

Ks. Mgr Polulak Michał	—	zwolniony na własną prośbę z obowiązków proboszcza i dziekana w Myśluborzu
Ks. Tomsza Zygfryd SVD	—	zwolniony z obowiązków wikariusza parafii Widuchowa i z diecezji
Ks. Sroka Zbigniew CM	—	zwolniony z obowiązków wikariusza substytuta parafii Rokitno i z diecezji
Ks. Kruk Stefan OMI	—	zwolniony z obowiązków wikariusza parafii Białogarda i z diecezji
Ks. Strancich Alfons OMI	—	zwolniony z obowiązków wikariusza parafii Łeba i z diecezji
Ks. Tomys Józef OMI	—	zwolniony z obowiązków wikariusza parafii Chrystusa Króla w Gorzowie i z diecezji.

## P R O M E M O R I A

Informacje dotyczące dorocznych akcji KUL.

### I Terminy akcji KUL

Uprzejmie podajemy, że w/g decyzji Najdostojniejszego Episkopatu w ciągu roku są organizowane we wszystkich kościołach w Polsce w czasie wszystkich Mszy św. następujące akcje na rzecz KUL.

1. II dzień Wielkanocy (taca Wielkanocna) — Tace zebrane w czasie wszystkich Mszy św.
2. II niedziela czerwca (zbiórka czerwcową) — Zbiórka kościelna do puszek (w czasie wszystkich Mszy św.)

3. II niedziela sierpnia — Tak jak wyżej  
(taca sierpniowa albo letnia)
4. III niedziela września — Zbiórka kościelna do puszek  
(zbiórka wrześniowa jak wyżej.  
albo jesienna)
5. II dzień Bożego Narodzenia — Taca jak wyżej.  
(taca Bożego Narodzenia)

U w a g a : W diecezji Chełmińskiej taca letnia KUL (albo sierpniowa) organizowana jest w niedzielę św. Trójcy.

W diecezji Lubelskiej zbiórka jesienna (wrześniowa) odbywa się w 2-gą niedzielę października.

Podając terminarz zbiórek na cele KUL Rektorat uprzejmie prosi Księdza Proboszcza (Ks. Rektora) o przeprowadzenie w wymienionych terminach zbiórek ofiar w imieniu i na rzecz Katolickiego Uniwersytetu.

## II Podstawa Prawna.

Zbiórki na rzecz KUL nie wymagają zezwolenia Władz na zasadzie art. 13 ustawy z dnia 15 III. 1933 r. Dz. U. nr 22, poz. 162, o zbiorcach publicznych zmieniona dekretem z dnia 28. VII. 1948 r. Dz. U. nr 36, poz. 250, ponieważ Katolicki Uniwersytet realizuje katolickie cele religijne a zbiórka odbywa się wyłącznie „w obrębie zabudowań i pomieszczeń, poświęconych wyłącznie służbie Bożej”.

## III Organizacja.

1. Serdecznie prosimy Czcigodnych Księży o ogłoszenie zbiórki ofiar na tacę lub do puszek na tablicy ogłoszeń parafialnych oraz w dniu zbiórki z ambony w czasie każdej zbiórki na tacę, aby wierni byli zorientowani, że składają w tym dniu na **utrzymanie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego**.
2. Celem przygotowania wiernych do składania ofiar będziemy wdzięczni za zapowiedzenie akcji KUL w niedzielę poprzedzającą zbiórkę oraz za wcześniejsze wywieszki na tablicy ogłoszeń.
3. Zebrane pieniądze na tacę, lub do puszek do czasu wysłania do Lublina, prosimy przechowywać oddzielnie (nie razem z pieniędzmi parafialnymi).
4. Kwoty zebrane na cele KUL w okresie 2—tygodniowym po każdej akcji należy przesać do Lublina na konto KUL w PKO nr 2-9-153 lub na konto KUL w NBP 10/M, Lublin 808-9-769.  
O każdorazowej zmianie kont wyślemy zawiadomienie.  
Wysyłając pieniądze do Lublina należy zaznaczyć pochodzenie kwoty (taca, zbiórka, ofiary, składki członkowskie T. P. KUL, inne).  
Kwoty zebrane na KUL w księgach kościelnych należy przychodzić i rozchodzić jako sumy przechodnie na odrębnym koncie zatytułowanym: „wpływy na **utrzymanie KUL**”. Prosimy o ściśle zastosowanie podanej przez nas nazwy konta.
5. Zbiórka kościelna ofiar do puszek może odbywać się wyłącznie w obrębie zabudowań i pomieszczeń kościelnych.
6. W przeddzień zbiórki do puszek należy znaleźć osoby, które podejmą się zbierania ofiar oraz przygotowują puszki.  
Puszki (obok puszek metalowych, mogą być skrzynki, worki lub oklejone pudełka tekturowe) należy zaopatrzyć w napis: „zbiórka na utrzymanie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”.

8. Należy obstarwić kwestarzami wszystkie przedsiönki kościoła. Zbiórka do puszek odbywa się w czasie wszystkich Mszy św.
9. Obliczenie puszek dokonuje się komisyjnie. Protokół podpisują 4 osoby łącznie z Ks. Proboszczem (Ks. Rektorem). Protokoły otwarcia puszek przechowuje się w aktach parafialnych.

### **Towarzystwo Przyjaciół KUL**

Zadaniem Towarzystwa Przyjaciół jest niesienie pomocy KUL. Członkowie wspierają KUL modlitwą i ofiarą. W intencji członków odprawiana jest na KUL codziennie Msza św.

Członkiem może zostać osoba, która ukończyła 18 lat życia i posiada obywatelstwo polskie. Najniższa składka członkowska wynosi 18, — zł rocznie.

Zgłoszenia na członków przyjmuje Biuro Zarządu Głównego T. P. KUL w Lublinie, Al. Racławickie 14, lub Oddziały terenowe T. P. KUL.

Zgłoszenia na członka można dokonać na zwykłej kartce papieru w/g wzoru: niniejszym zgłaszam przystąpienie do Towarzystwa Przyjaciół KUL oraz należy podać:

1. Imię i nazwisko
2. Dokładny adres
3. Wiek
4. Obywatelstwo
5. Wysokość zadeklarowanej składki rocznej
6. Datę
7. Podpis własnoręczny.

Towarzystwo Przyjaciół jest stowarzyszeniem zarejestrowanym. Teren działalności obejmuje całą Polskę.

Członkowie z terenów nie objętych działalnością Oddziałów wysyłają składki do Lublina indywidualnie blankietami PKO (nr konta KUL 2-9-153).

## **U S T A W A**

z dnia 15 lutego 1962 r.

### **o ochronie dóbr kultury i o muzeach.**

(Dziennik Ustaw P. R. L. z dnia 21 lutego 1962 r. Nr 10, poz. 48)

#### **Rozdział I**

#### **PRZEPISY OGÓLNE**

##### **Art. 1**

Ochrona dóbr kultury, stanowiących dorobek myśli i pracy wielu pokoleń, jest obowiązkiem Państwa i powinnością jego obywateli.

##### **Art. 2**

Dobrem kultury w rozumieniu ustawy jest każdy przedmiot ruchomy lub nieruchomy, dawny lub współczesny, mający znaczenie dla dziedzictwa i rozwoju kulturalnego ze względu na jego wartość historyczną, naukową lub artystyczną.

### Art. 3

1. Celem ochrony dóbr kultury jest ich zachowanie, należyte utrzymanie oraz społecznie celowe wykorzystanie i udostępnienie dla celów naukowych, dydaktycznych i wychowawczych, tak aby służyły nauce oraz popularyzacji wiedzy i sztuki, stanowiły trwałe elementy rozwoju kultury narodowej i były czynnym składnikiem życia współczesnego społecznego społeczeństwa socjalistycznego.
2. Ochrona dóbr kultury polega na zabezpieczeniu ich przed zniszczeniem, uszkodzeniem, dewastacją, zaginięciem lub wywozem za granicę, na zapewnieniu im warunków trwałego zachowania, na opracowaniu dokumentacji naukowej, ewidencji i rejestracji oraz na ich konserwacji, restauracji lub odbudowie, na zasadach naukowych.

### Rozdział II

### PRZEDMIOT OCHRONY

#### Art. 4

Ochronie prawnej, przewidzianej w przepisach ustawy, podlegają następujące dobra kultury, zwane w ustawie „zabytkami”:

- 1) wpisanie do rejestru zabytków,
- 2) wchodzące w skład muzeów, bibliotek lub archiwów publicznych,
- 3) inne, jeżeli ich charakter zabytkowy jest oczywisty.

#### Art. 5

Pod względem rzeczowym przedmiotem ochrony mogą być w szczególności:

- 1) dzieła budownictwa, urbanistyki i architektury, niezależnie od ich stanu zachowania, jak historyczne założenia urbanistyczne miast i osiedli, parki i ogrody dekoracyjne, cmentarze, budowle i ich wnętrza wraz z otoczeniem oraz zespoły budowlane o wartości architektonicznej, a także budowle mające znaczenie dla historii budownictwa;
- 2) obiekty etnograficzne, jak typowe układy zabudowy osiedli wiejskich i budowle wiejskie szczególnie charakterystyczne oraz wszelkie urządzenia, narzędzia i przedmioty będące świadectwem gospodarki, twórczości artystycznej, pojęć, obyczajów i innych dziedzin kultury ludowej;
- 3) dzieła sztuk plastycznych — rzeźby, malarstwa, dekoracji, grafiki i iluminatorstwa, rzemiosł artystycznych, broni, strojów, numizmatyki i sfragistyki;
- 4) pamiątki historyczne, jak militaria ruchome, pola bitew, miejsca upamiętnione walkami o niepodległość i sprawiedliwość społeczną obozy zagłady oraz inne tereny, budowle i przedmioty związane z ważnymi wydarzeniami historycznymi lub z działalnością instytucji i wybitnych osobistości historycznych;
- 5) obiekty archeologiczne i paleontologiczne, jak ślady terenowe pierwotnego osadnictwa i działalności człowieka, jaskinie, kopalnie pradziejowe, grodziska, cmentarzyska, kurhany oraz wszystkie wytwory dawnych kultur;
- 6) obiekty techniki i kultury materialnej, jak stare kopalnie, huty, warsztaty, budowle, konstrukcje, urządzenia, środki transportu, maszyny, narzędzia, instrumenty naukowe i wyroby szczególnie charakterystyczne dla dawnych i nowoczesnych form gospodarki, techniki i nauki, gdy są unikatami lub wiążą się z ważnymi etapami postępu technicznego;
- 7) rzadkie okazy przyrody żywej lub martwej, jeżeli nie podlegają przepisom o ochronie przyrody;

- 8) materiały archiwalne — niezależnie od techniki ich wykonania (rękopisy, maszynopisy, druki), jak akta, dokumenty, księgi, korespondencja, dokumentacja artystyczna, techniczna i finansowa oraz fotografie, filmy, nagrania dźwiękowe i inne dokumentacje utrwalone sposobem mechanicznym;
- 9) materiały biblioteczne, jak rękopisy, autografy, iluminacje, starodruki, pierwodruki, druki — unikaty i inne cymelia, mapy, plany, nuty, ryciny, inne zapisy obrazu lub dźwięku, instrumentaria, oprawy;
- 10) kolekcje i zbiory, posiadające wartość artystyczną lub historyczną jako całość, niezależnie od rodzaju i wartości poszczególnych składników;
- 11) pracownie i warsztaty wybitnych twórców i działaczy, jak również dokumenty i przedmioty związane z ich życiem i działalnością;
- 12) inne przedmioty nieruchome i ruchome, zasługujące na trwałe zachowanie ze względu na ich wartość naukową, artystyczną lub kulturalną.

#### Art. 6

1. Zabytki nieruchome o szczególnej wartości dla kultury narodowej mogą być w wniosek Ministra Kultury i Sztuki uznane przez Radę Państwa za pomniki historii.
2. Pomniki historii zgłaszane są do Międzynarodowego Rejestru Dóbr Kulturalnych Objętych Ochroną Specjalną na podstawie konwencji o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisanej w Hadze w dniu 14 maja 1954 r. (Dz. U. z 1957r. Nr 46, poz. 212).
3. Organizację i sposób ochrony pomników historii określi Minister Kultury i Sztuki w drodze rozporządzenia.

### Rozdział III

#### ORGANY OCHRONY DÓBR KULTURY I ZARZĄDU MUZEAMI

#### Art. 7

Naczelnym nadzór nad ochroną dóbr kultury i wszystkimi muzeami należy do Ministra Kultury i Sztuki.

#### Art. 8

1. Ochronę dóbr kultury sprawują następujące organy:
  - 1) Minister Kultury i Sztuki,
  - 2) wojewódzcy konserwatorzy zabytków prezydium wojewódzkich rad narodowych, działający w ramach organizacyjnych ustalonych przez prezydium wojewódzkich rad narodowych,
  - 3) dyrektorzy (kierownicy) muzeów w stosunku do zabytków znajdujących się w muzeach oraz do innych zabytków w zakresie im zleconym,
  - 4) Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Biblioteka Narodowa w Warszawie i biblioteki wyznaczone przez Ministra Kultury i Sztuki w porozumieniu z właściwymi ministrami (kierownikami urzędów centralnych) i Polską Akademią Nauk, w stosunku do zabytkowych materiałów archiwalnych i zabytkowych materiałów bibliotecznych w zakresie im zleconym.
2. W miastach lub powiatach, na których terenie znajduje się większa ilość zabytków nieruchomych albo też zabytki o szczególnej wartości, prezydium wojewódzkiej rady narodowej może za zgodą Ministra Kultury i Sztuki na wniosek właściwego prezydium miejskiej lub powiatowej rady narodowej ustanowić miejskiego lub powiatowego konserwatora zabytków.

#### Art. 9

1. Bezpośredni nadzór nad muzeami sprawują prezydya rad narodowych.
2. Bezpośredni nadzór nad muzeami nie podlegającymi radom narodowym sprawują Minister Kultury i Sztuki, inni ministrowie (kierownicy urzędów centralnych), Polska Akademia Nauk, Centralna Rada Związków Zawodowych oraz rektorzy szkół wyższych stosownie do swego zakresu działania.
3. Minister Kultury i Sztuki, inni ministrowie (kierownicy urzędów centralnych), Polska Akademia Nauk oraz Centralna Rada Związków Zawodowych mogą przekazać bezpośredni nadzór nad muzeum lub określonego rodzaju muzeami związkom zawodowym i organizacjom społecznym lub instytucjom niepaństwowym, jeżeli zgodnie ze swymi statutami mogą one prowadzić taką działalność.

#### Art. 10

1. Przy Ministrze Kultury i Sztuki działa, jako organ opiniodawczy do zagadnień związanych z ochroną dóbr kultury i muzeami, Rada Kultury i sztuki.
2. Przy wojewódzkim konserwatorze zabytków działa jako organ opiniodawczy wojewódzka rada ochrony dóbr kultury.
3. Przy miejskim i powiatowym konserwatorze zabytków może być powołana jako organ opiniodawczy i doradczy miejska (powiatowa) rada ochrony dóbr kultury.
4. Szególny zakres działania rad, o których mowa w ust. 2 i 3, ich skład, sposób powoływania i odwoływania członków określi Minister Kultury i Sztuki.

#### Art. 11

Prezydya Powiatowych i miejskich rad narodowych, w których nie zostali powołani konserwatorzy zabytków, oraz prezydya rad narodowych niższego stopnia obowiązane są wydawać zarządzenia w celu zabezpieczenia zabytku w nagłych przypadkach i niezwłocznie zawiadomić o tym właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

#### Art. 12

1. Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej może zlecać poszczególnym muzeom wykonywanie niektórych czynności z zakresu ochrony zabytków znajdujących się poza muzeami.
2. Czynności wymienione w ust. 1 mogą być zlecane muzeum nie podlegającemu Ministrowi Kultury i Sztuki tylko w porozumieniu z właściwym dla tego muzeum ministrem (kierownikiem urzędu centralnego), Polską Akademią Nauk albo organizacją lub instytucją, której muzeum to podlega.
3. Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami (kierownikami urzędów centralnych) i Polską Akademią Nauk może przekazać wykonywanie niektórych czynności z zakresu ochrony zabytków Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, Bibliotece Narodowej w Warszawie i innym bibliotekom.

### Rozdział IV REJESTR ZABYTEKÓW

#### Art. 13

1. Wojewódzki konserwator zabytków prowadzi rejestr zabytków znajdujących się na terenie województwa.

2. Prezydya powiatowych i miejskich rad narodowych, w których nie został powołany powiatowy lub miejski konserwator zabytków, są obowiązane do zgłaszania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków przedmiotów zasługujących na wciągnięcie do rejestru zabytków.

#### Art. 14

1. Dobra kultury nieruchome, ruchome oraz kolekcje wpisuje się do rejestru zabytków na podstawie decyzji:
  - 1) wojewódzkiego konserwatora zabytków, wydanej z urzędu lub na wniosek prezydium właściwej rady narodowej, właściciela albo użytkownika,
  - 2) Ministra Kultury i Sztuki.
2. Do rejestru zabytków nie wpisuje się przedmiotów znajdujących się w muzeach, bibliotekach lub archiwach publicznych.

#### Art. 15

1. Wpisanie nieruchomości lub jej części do rejestru zabytków ujawnia się w księdze wieczystej danej nieruchomości na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków.
2. Jeżeli nieruchomość nie ma księgi wieczystej albo jeżeli księga wieczysta zaginęła lub uległa zniszczeniu wniosek wraz z dokumentami stanowiącymi jego podstawę składa się do zbioru dokumentów danej nieruchomości ze skutkami wpisu do księgi wieczystej.
3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do nieruchomości stanowiących własność Państwa.
4. Wnioski i wpisy, o których mowa w ust. 1 i 2, wolne są od opłat sądowych.

#### Art. 16

1. Zabytek, który utracił swą wartość zabytkową wskutek całkowitego zniszczenia albo którego wartość zabytkowa została zdyskwalifikowana wobec nowych ustaleń naukowych, jak również zabytek wywieziony na stałe za granicę zostaje skreślony z rejestru zabytków.
2. O skreśleniu zabytku z rejestru decyduje Minister Kultury i Sztuki po wysłuchaniu opinii Rady Kultury i Sztuki.
3. W razie skreślenia zabytku nieruchomego z rejestru, wykreśla się wpis w księdze wieczystej lub składa się odpis decyzji o skreśleniu z rejestru do zbioru dokumentów danej nieruchomości.

#### Art. 17

Rada Ministrów określi tryb postępowania w sprawie wpisywania zabytków do rejestru i skreślenia ich z rejestru oraz sposób prowadzenia rejestru zabytków i centralnej ewidencji zabytków.

## Rozdział V ZAKRES OCHRONY ZABYTEKÓW

#### Art. 18

Organy służby konserwatorskiej w czasie uzgodnionym z właścicielem (użytkownikiem) mają prawo badania przedmiotów o przypuszczalnej wartości historycznej, naukowej lub artystycznej w miejscu, gdzie się znajdują, w celu stwierdzenia, czy stanowią dobro kultury, stwierdzenia stanu ich zachowania albo sporządzenia dokumentacji.

#### Art. 19

Organy służby konserwatorskiej mają prawo umieszczać na zabytkach nieruchomych odpowiednie znaki lub napisy.

#### Art. 20

Ze względu na ochronę zabytkowych układów urbanistycznych i zabytkowych zespołów budowlanych, wpisanych do rejestru zabytków, organy służby konserwatorskiej w porozumieniu z wojewódzkimi organami państwowego nadzoru budowlanego mogą określić warunki działalności budowlanej na ich terenie lub zarządzić usunięcie, uporządkowanie albo przebudowę poszczególnych budynków lub wydawać inne stosowne zarządzenia.

#### Art. 21

1. Wszelkie prace i roboty przy zabytkach oraz prace wykopaliskowe wolno prowadzić tylko za zezwoleniem właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.
2. Minister Kultury i Sztuki określi zasady i tryb udzielania zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich oraz warunki ich prowadzenia, jak również kwalifikacje osób, które mają prawo prowadzenia tej działalności. Przepisy dotyczące prac przy zabytkach nieruchomości Minister Kultury i Sztuki wydaje w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury, a dotyczące prac przy wykopaliskach — w porozumieniu z Polską Akademią Nauk, Ministrem Szkolnictwa Wyższego i Prezesem Centralnego Urzędu Geologii.

#### Art. 22

1. Osoby prowadzące roboty budowlane i ziemne w razie ujawnienia przedmiotu, który posiada cechy zabytku, obowiązane są niezwłocznie zawiadomić o tym prezydium miejskiej rady narodowej i właściwego konserwatora zabytków. Jednocześnie obowiązane są zabezpieczyć odkryty przedmiot i wstrzymać wszelkie roboty, mogące go uszkodzić lub zniszczyć, do czasu wydania przez wojewódzkiego konserwatora zabytków odpowiednich zarządzeń.
2. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, powinno być doręczone nie później niż trzeciego dnia od otrzymania zawiadomienia o odkryciu.
3. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 2, zarządzenie nie zostanie doręczone, przerwane roboty mogą być podjęte.

#### Art. 23

1. Badania architektoniczne i archeologiczne na nieruchomości nie stanowiącej własności Państwa prowadzi się po uprzednim porozumieniu z właścicielem lub użytkownikiem.
2. W razie niemożności uzyskania zgody właściciela stosuje się odpowiednie przepisy ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (Dz. U. z 1961 r. Nr 18, poz. 94).
3. Za szkody wyrządzone w związku z zabezpieczeniem stanowisk archeologicznych oraz badaniami architektonicznymi lub archeologicznymi należy się odszkodowanie od zlecającego prace zabezpieczające lub badawcze.
4. W razie nie dojścia do porozumienia co do wysokości odszkodowania, wysokość jego ustalna będzie w trybie przepisów ustawy, o której mowa w ust. 2.
5. Tryb finansowania badań archeologicznych na terenie inwestycji określi Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Ministrem Finansów i Polską Akademią Nauk.
6. Badania archeologiczne na terenach obszarów górniczych mogą być prowadzone po uprzednim uzgodnieniu miejsca i zakresu tych badań z właściwym zakładem górniczym.

#### Art. 24

1. Wykopaliska i znaleziska archeologiczne stanowią własność Państwa.
2. Przedmioty ruchome wymienione w ust. 1 wojewódzki konserwator zabytków przekazuje po ustaleniu ich charakteru zabytkowego do właściwego muzeum lub innej placówki naukowej.
3. Znalazca przedmiotu archeologicznego lub odkrywca wykopaliska obowiązani są zawiadomić niezwłocznie o znalezieniu lub odkryciu właściwego konserwatora zabytków, albo prezydium właściwej rady narodowej bądź też muzeum lub placówkę archeologiczną oraz zabezpieczyć znaleziony przedmiot lub odkryte wykopalisko. Osobom tym przysługuje prawo do nagrody od Państwa, jeżeli dopełniły tego obowiązku.
4. Prezydium rady narodowej, muzeum lub placówka archeologiczna obowiązane są po otrzymaniu wiadomości o znalezieniu lub odkryciu (ust. 3) niezwłocznie zawiadomić o tym wojewódzkiego konserwatora zabytków.
5. Tryb udzielania nagród, ich rodzaje i wysokość określi Minister Kultury i Sztuki w drodze rozporządzenia.

#### Art. 25

1. Właściciel i użytkownik zabytku, każdy w zakresie swoich obowiązków, wynikających z umowy lub określonych przepisami prawa, obowiązani są dbać o jego zachowanie, a w szczególności:
  - 1) zabezpieczyć przed zniszczeniem, uszkodzeniem i dewastacją,
  - 2) niezwłocznie zawiadomić właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków o wydarzeniach mogących mieć wpływ ujemny na stan i zachowanie zabytku,
  - 3) zawiadomić w ciągu jednego miesiąca wojewódzkiego konserwatora zabytków o przejściu własności zabytku na inną osobę lub o oddaniu zabytku nieruchomości w całości lub w części w użytkowanie, najem lub dzierżawę,
2. Ponadto właściciel zarejestrowanego zabytku ruchomego obowiązany jest:
  - 1) zawiadomić w ciągu jednego miesiąca wojewódzkiego konserwatora zabytków o zmianie miejsca przechowania zabytku ruchomego,
  - 2) na podstawie decyzji wojewódzkiego konserwatora zabytków użyć zabytek dla celów badawczych na okres nie dłuższy od sześciu miesięcy w ciągu każdego pięciu lat.

#### Art. 26

1. Właścicielowi zabytku ruchomego zgłoszonego na jego wniosek do rejestru zabytków, oraz jego następcom prawnym służą następujące uprawnienia:
  - 1) zabytek może być konserwowany na koszt Państwa,
  - 2) przejście własności zabytku ruchomego w drodze spadku, darowizny lub zapisu wolne jest od podatku od nabycia praw majątkowych,
  - 3) zabytek nie podlega przejściu na własność Państwa na podstawie art. 33.
2. W razie uchylenia się właściciela zabytku od obowiązków wymienionych w art. 25 wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję o pozbawieniu go w całości lub w części uprawnień, wynikających z ust. 1.

#### Art. 27

1. Bez zezwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków nie wolno zabytków burzyć, niszczyć, przerabiać, odnawiać, rekonstruować, konserwować, zabudowywać, odbudowywać, zdobić, uzupełniać, rozkopywać ani dokonywać żadnych innych zmian.

2. Bez zezwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków nie wolno przemieszczać zabytków nieruchomych z naruszeniem skomponowanego lub ustalonego tradycją układu terenowego ani też przenosić lub wnosić zabytków ruchomych z naruszeniem skomponowanych lub ustalonych tradycją wewnątrz budownictwa świeckiego i sakralnego.
3. Przepis ust. 1 stosuje się również do robót mogących przyczynić się do zeszpecenia otoczenia zabytku nieruchomego lub widoku na ten zabytek.
4. Udzielenie zezwolenia na roboty wymienione w ust. 1 — 3wojewódzki konserwator zabytków może uzależnić od wykonania badań i dokumentacji zabytku.

#### Art. 28

1. Właściwy wojewódzki konserwator zabytków może:
  - 1) wstrzymać wszelkie czynności podjęte bez zachowania przepisów art. 27.
  - 2) nakazać przywrócenie zabytku lub jego otoczenia do poprzedniego stanu na koszt osoby, która naruszyła te przepisy.
2. Dochodzenie kosztów związanych z przywróceniem obiektu do poprzedniego stanu odbywa się w trybie przepisów o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych.

#### Art. 29

1. Przepis art. 28 ust. 1 pkt. 1 stosuje się również do dóbr kultury jeszcze nie wpisanych do rejestru zabytków, jeżeli istnieją podstawy do takiego wpisu.
2. Wydane na podstawie ust. 1 zarządzenia o wstrzymaniu robót tracą moc z samego prawa, jeżeli w ciągu trzech miesięcy od ich wydania nie nastąpi wpis do rejestru zabytków.

#### Art. 30

1. Wojewódzki konserwator zabytków, uznając potrzebę przeprowadzenia konserwacji zabytku, może nakazać właścicielowi lub użytkownikowi dokonanie robót konserwatorskich w określonym terminie. W stosunku do zabytku nieruchomego wojewódzki konserwator zabytków działa w porozumieniu z organami nadzoru budowlanego.
2. Zasady pokrywania kosztów konserwacji i remontów obiektów zabytkowych, będących własnością Państwa, określi Rada Ministrów.

#### Art. 31

1. Właściciel lub użytkownik zabytku nie stanowiącego własności Państwa powinien w terminie jednego miesiąca od dnia doręczenia nakazu (art. 30 ust. 1) oświadczyć na piśmie, czy wykona nakazane roboty we własnym zakresie i na własny koszt.
2. Wykonanie robót ze środków państwowych może nastąpić, gdy właściciel nie złoży oświadczenia przewidzianego w ust. 1 lub nie rozpocznie, lub nie zakończy robót w wyznaczonym terminie, albo też jeżeli prowadzi roboty w sposób opieszawy, wykluczający zakończenie robót w wyznaczonym terminie. Decyzja wojewódzkiego konserwatora zabytków jest natychmiast wykonalna.
3. Dochodzenie kosztów wyłożonych na roboty odbywa się w trybie przewidzianym w art. 28 ust. 2.
4. Minister Kultury i Sztuki w uzasadnionych przypadkach, a w szczególności jeżeli roboty konserwatorskie nie przynoszą korzyści z punktu widzenia gospodarczego, może uznać wyłożone przez Państwo koszty w całości lub w części za dotację bezzwrotną.

### Art. 32

1. Wierzytelność Państwa z tytułu robót wymienionych w art. 31 ust. 2, prowadzonych przy zabytkach nieruchomości, nie stanowiących jego własności, zabezpiecza się na zasadach i w trybie przewidzianym w art. 9 — 12 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o remontach i odbudowie oraz o wykańczaniu budowy i nadbudowie budynków mieszkalnych (Dz. U. Nr 27, poz. 166).
2. Uprawnienia organów gospodarki mieszkaniowej ustalone przepisami wymienionymi w ust. 1 przysługują wojewódzkim konserwatorom zabytków.

### Art. 33

Jeżeli właściciel zabytku, a w razie nieustalenia właściciela lub miejsca jego pobytu — użytkownik zabytku nie przestrzega przepisu art. 25 albo jeżeli interes publiczny wymaga przejścia na własność Państwa zabytku o szczególnej wartości historycznej, naukowej, artystycznej w celu udostępnienia zabytku ogółowi — zabytek może być przejęty na własność Państwa.

### Art. 34

1. Przejęcie na własność Państwa zabytku nieruchomego następuje w trybie przepisów o wywłaszczaniu nieruchomości na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków.
2. Przejęcie na własność Państwa zabytku ruchomego dokonuje wojewódzki konserwator zabytków za odszkodowaniem w wysokości wartości zabytku.
3. Szczegółowy tryb postępowania przy przejmowaniu na własność Państwa zabytków ruchomych, organizację i sposób powoływania komisji odszkodowawczych oraz sposób ustalania wartości przedmiotów określi w drodze rozporządzenia Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z Ministrem Finansów.

### Art. 35

Przeniesienie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, własności zabytku, stanowiącego własność Państwa, wymaga uprzedniej zgody Ministra Kultury i Sztuki.

### Art. 36

Osoba, która otrzymała zarejestrowany zabytek w drodze spadku, darowizny lub zapisu, obowiązana jest zawiadomić o tym wojewódzkiego konserwatora zabytków właściwego dla miejsca, gdzie znajduje się zabytek, w ciągu trzech miesięcy od daty objęcia go w posiadanie.

### Art. 37

1. W razie uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub wywiezienia zabytku, bez zezwolenia za granicę, jako też niezapewnienia zabytkowi, pomimo wezwania ze strony organu służby konserwatorskiej, należytych warunków konserwacji, wojewódzki konserwator zabytków może zabezpieczyć ten zabytek przez ustanowienie tymczasowego zajęcia aż do chwili usunięcia niebezpieczeństwa.
2. Tymczasowe zajęcie polega na przeniesieniu zabytku ruchomego, w zależności od rodzaju przedmiotu, do państwowego muzeum, archiwum lub biblioteki, w stosunku zaś do zabytku nieruchomego — na oddaniu go w zarząd organowi prezydiu rady narodowej administrującemu nieruchomościami państwowymi albo innej instytucji państwowej lub społecznej.

c. d. n.

## KRONIKA

### PRZEMÓWIENIE J. E. KS. BISKUPA ORDYNARIUSZA DR WILHELMA PLUTY

w czasie uroczystej akademii ku czci  
Ks. Biskupa Ignacego Jeża, JUBILATA

Najczcigodniejszy Księża Biskupi,  
Najmilsi Bracia Kapłani,  
Drodzy w Chrystusie!

Pomijając tę inwokację, którą powiedziałem w kościele, rozpoczynamy tutaj, tym spotkaniem tę bardzo ludzką i miłą chwilę jaką jest składanie życzeń. Tu, na tym miejscu, mnie ten zaszczyt i ta przyjemność spotyka, że mogę mojemu raczej Przyjacielowi niż Współpracownikowi, złożyć życzenia.

Przed paru miesiącami odbywał się Kongres Eucharystyczny w Monachium. Gdy pewna część uczestników tego kongresu obradowała też w Dachau, niedaleko miejsca najstraszniejszej kaźni, tam, gdzie dzisiaj jest kaplica w formie cierniowej korony Zbawiciela, przemawiał francuski minister sprawiedliwości, który sam był świadkiem wielu bolesnych scen dokonanych na księżach i wspominał o tym, co przeżył. Powiedział m.in. — „tutaj, nie daleko tego miejsca widziałem sam, jak pracowało kilku księży katolickich, przy ogradzaniu obozu kolczastym drutem. Jeden z oprawców poznał, że są to księża. Wziął kawał drutu kolczastego, włożył jednemu z nich na głowę i rzekł: — chodź, ja cię upodobnie do Twego (przepraszam) szkaradnego Chrystusa, — i ściągał księdzu głowę tym kolczastym drutem”. Znamienną jest ta relacja do Jezusa Chrystusa. To jest wyraz szatańskiej nienawiści; atmosfery piekła nienawidzącego kapłana Jezusa Chrystusa.

A drugi obraz, Bracia kochani, to obraz ze świata niebiańskiego. Jeden z Ojców Kościoła, człowiek święty, pisze tak o kapłaństwie: „Quia figuram veram Christi ferunt, sacerdotes possunt propter Eum, qui in ipsis est, praestare benedictionis plenitudinem”.

Tutaj znowu jest relacja do Chrystusa, ale jakże inna.

Kapłani są forma Christi, oni tom ogą praestare benedictionis plenitudinem per Ipsum, qui es in eis.

Wreszcie trzeci obraz współczesnego człowieka, znajdujący się na okładce jednej z książek współczesnej ascetyki kapłańskiego życia. Jest taka inwokacja Claudel'a, kiedyś niewierzącego, a potem wielkiego szermierza katolickiej myśli, świętobliwego ambasadora i poety: „Kapłan, w którego postaci to supernaturale w cień stawiło to, co jest czysto ludzkie, taki kapłan przez samą obecność swoją zaniepokaja w nas to co jest podłe. Bo kędy Chrystus kroczy, tam i prochy drżą”.

Oto Najmilsi Moi, i Ty Mój Drogi Bracie Biskupie, kilka fragmentów myśli o kapłaństwie, którego pełnię nosisz w sobie. Rzudamy tę pełnię rzeczywistości bożej, jaką jest kapłaństwo i jego pełnia, a która w najgłębszej swej istocie ma jakąś relację do Chrystusa, co wyraża nawet ten obraz nienawiści wziętej z piekła

Czytałem nie dawno jedną z prób analizy dzisiejszego człowieka. Mówią różni ludzie myślący, że od nas chrześcijan, a przede wszystkim od księży, żąda świat następujących rzeczy: — po pierwsze, aby chrześcijanie a głównie oficjalni jego przedstawiciele na pierwszym miejscu, dokonali osadu ludzi. Ale dokonali nie w tej formie, by ich potępić, by osądzając potępiać, ale w tej formie, jak uczynił to Chrystus Pan: jego ewangelizacja zaczęła się osądem świata, ale go nie potępił. Chrystus Pan miłościwie zaniepokoił

wszystko to, co było podłe w człowieku, swoją świętą obecnością. Nie czuł się dobrze Zacheusz złodziej, nie czuła się dobrze Magdalena i Łotr, gdy przy nich stanął Jezus, ale się nawrócili. Chrystus Pan też mówiąc po ludzku zaryzykował, gdy zło nazwał złem, ale nie oceniał, potępiając. Dokonał jasnej linii podziału, by było jasne, co jest złe a co jest dobre — ale nie łamał ludzi. Człowiek dzisiejszy jest bardzo czuły, choć się wydaje inaczej, na dobro czy zło, a chce tego autentycznego stwierdzenia co jest dobre, a co złe.

— po drugie, — świat dzisiejszy chce od nas chrześcijan dowodu, — chce być świadkiem, żeśmy szczęśliwi, jako chrześcijanie. Bo człowiek chce być szczęśliwy i on podpatruje, czy ci ludzie są radośni i szczęśliwi, którzy się mienią być braćmi Chrystusa i dziećmi Boga.

— i po trzecie, — świat ten chce jeszcze od chrześcijan autentycznej miłości ale takiej, która jest bezsprzecznie autentyczną, która się nie zrodziła nigdy z motywów egoistycznych.

— A czwarte ich żądanie jest takie, by ci Pana Boga przedstawiciele jednoczyli się w jedności żyli i zgodzie.

Bracia Kochani! Zdaje mi się, że to jest dość słuszna ocena duchowej rzeczywistości i słuszne takie wołanie świata. Wróćmy do tego co już poprzednio powiedziałem, że kapłan katolicki, quia figuram fert Christi... propter Eum, qui in ipso est, potest praestare benedictionis plenitudinem. — Czemu ja to mówię? W te myśli chcę ująć życzenia i złożyć je Księdzu Biskupowi, mojemu Bratu i Przyjacielowi: Quia Christus ipse est in te, et cum sua plenitudine sacerdotii, — żebyś umiał mój Najmilszy Bracie, dać światu multitudinem benedictionis. Bo ten świat chce tego. chce plenitudinem benedictionis, choć się inaczej wydaje. I Schaff woła w Polsce, że trzeba wykonać plan zamówień społecznych swoistego rodzaju, ludzie chcą wiedzieć, po co żyją na świecie. Świat woła o realizację dziwnego programu. A ksiądz i biskup przede wszystkim może przyczynić się do tego.

Właśnie w nim, — w biskupie, jest plenitudo potestatis Christi. I wien dać multitudinem benedictionis, bo w nim jest Chrystus cum plena sua sanctitate in summo! — Niech Ci Pan Jezus pomoże to spełnić.

A wiadomo, jak św. Tomasz z Akwinu rozróżnia miłość boskiego pochodzenia i miłość ludzkiego pochodzenia. Powiedział, że amor Dei de Deo wzięty, ten jest creans et infundens bonitatem in rebus. Ludzie chcą osądu co złe a co dobre — autentyczne. Chcą widzieć radość i szczęście. Chcą spotkać autentyczną miłość, wierność i zjednoczenie, to jest jakoś wołają o amor Dei infundens et creans bonitatem in rebus.

Tego życzę, abyś miał dużo miłości w sobie i dawał ją światu. Wiem, znając Ciebie, iż Ty takie nosisz pragnienie, iż to jest Twoje najszczerze, skryte życzenie. A i nie zupełnie skryte, bo się ono objawia na całej Twojej postaci. Sądzę, że życzenia swoje — ubrałem w Twoje własne. Niech się więc to stanie, co Twoim jest życzeniem osobistym, abyś przez plenitudinem benedictionis umiał creare i infundere bonitatem in rebus, — in hominibus.

Z tego się cieszę, i za to Ci dziękuję, że masz tę miłość i o nią stale za biegasz, — o miłość, która się z nieba rodzi. I z tego się cieszę, że Ty miłujesz i jedność, jedność z nami biskupami i kapłanami, co nas mocno wiąże.

Z całego serca życzę, by i diecezja nasza z rąk Jubilat pomazanych świętym olejem quam maximam benedictionis plenitudinem wzięta.

Sądzę, że nie przekroczę kompetencji, ani nasz Ksiądz Biskup Jubilat nie obrazi się, gdy złożę życzenia obecnym z Jego rocznika kolegom ze Śląska, których tutaj z radością witamy i do pierwszych zaliczamy gości.

Jest tutaj Ks. Kanclerz Kurpas z Katowic, Ks. dziekan Alojzy Pyrsz z Kochłowic, Ks. dziekan Jan Rzepka ze Świętochłowic, Ks. proboszcz Antoni Brzózka z Pszczyny, Ks. proboszcz Mandrek z Giszowca, Ks. proboszcz Amand Morys z Miedźnej. Tym Wszystkim składam takie same serdeczne życzenia, jak Ks. Biskupowi Jubilatowi. — A wszystkim Duchownym Braciom ze Śląska i z naszej diecezji przybyłym na Jubileusz, dziękuję za ten udział serdeczny i radosny w tej wielkiej i pięknej uroczystości osobistej Księdza Biskupa i Diecezjalnej.

### Jubileusz 25-lecia kapłaństwa J. E. Ks. Biskupa Sufragana Mgr Ignacego Jeża

W dniu 20 czerwca 1962 r. przypadła uroczystość 25 rocznicy święcen kapłańskich drugiego Biskupa Sufragana Gorzowskiego, J. E. Ks. Bpa Mgr Ignacego Jeża. W ciągu dwuletniego pobytu w diecezji gorzowskiej, Ks. Biskup Jubilat dał się poznać jako dobry i kochający ojciec. Nic więc dziwnego, że dzień ten, był uroczyście obchodzony w całej diecezji. Dziesiątki i setki życzeń od księży z diecezji gorzowskiej i katowickiej wpłynęły przy tej okazji a gratulacjom i zapewnieniom o modlitwie przed Bogiem, nie było końca.

Sama uroczystość odbyła się ze względu na zbliżające się święto Bożego Ciała już w dniu 19 czerwca, w gmachu Diecezjalnego Seminarium Duchownego w Gościkowie — Paradyżu. Wzięło w niej udział około 130 kapłanów tutejszej diecezji, klkunastu z diecezji katowickiej — przeważnie Księża Koledzy Kursowi Najczcigodniejszego Jubilata.

Spośród Księży Gości ze Śląska wzięli udział: Ks. Mgr J. Kurpas Kanclerz Kurii Biskupiej w Katowicach, Ks. Dr R. Rak prof. KUL, Ks. Prof. Dr S. Szymecki, Ks. Dziekan A. Pyrsz, Ks. Dziekan J. Rzepka, Ks. Prof. W. Mandrek, Ks. Prob. A. Brzózka, Ks. Prob. J. Kapolka, Ks. Prof. Rak, Ks. Reguła, Ks. Perdyła oraz Rodzina Ks. Biskupa Jubilata.

Z diecezji gorzowskiej przybyli prawie wszyscy Księża Kanonicy Konsultorzy, Księża pracujący w Kurii, Księża Dziekani i Wicedziekani, wielu Księży Proboszczów i Wikariuszów oraz Przełożeni Seminarium Duchownego i Alumnii.

Sam dzień jubileuszu był w Seminarium Duchownym w Paradyżu dniem wszelkiego święta. Alumni spieszyli chętnie z pomocą, ażeby nawet zewnętrzna oprawa wypadła jak najlepiej. Uporządkowano podwórko i trawniki. Już wieczorem dnia poprzedniego przyjeżdżali Księża Goście a zwłaszcza w sam dzień od wczesnego ranka przyjeżdżały samochody i motocykle. Na dużym dziedzińcu seminaryjnym w cieniu kilkuwiekowych lip, kasztanów i topoli stały dziesiątki najrozmaitszych pojazdów mechanicznych. Wielu z uczestników uroczystości jubileuszowych przybyło pociągami lub autobusami.

Pierwsza część uroczystości jubileuszowych odbyła się w świątyni paradyjskiej. O godz. 9.00 rano, wśród śpiewu „Ecce Sacerdos Magnus” wprowadzono uroczyście J. E. Ks. Biskupa Jubilata w otoczeniu Ich EE. Ks. Bpa Ordynariusza, Ks. Bpa Dr P. Latuska z Wrocławia i Ks. Bpa Dr J. Stroby, poprzedzanych przez Księży Prałatów i Kanoników. Po przywitaniu przy wejściu do świątyni i ucałowaniu św. Relikwii, Najdostojniejszy Jubilat wraz z drugimi EE, Księżmi Biskupami zajął miejsce w prezbiterium, zaś Księża prałaci i Kanonicy Konsultorowie w stallach.

Najpierw Ks. Bp Ordynariusz w serdecznych słowach powitał wszystkich obecnych: Ks. Bpa Jubilata, Ks. Bpa P. Latuska, Ks. Bpa J. Stroby, Księży Gości z diecezji Katowickiej, Matkę Jubilata i Rodzinę, Księży Profesorów Diec. Sem. Duchownego, Księży Prałatów i Kanoników Kapituły Gorzowskiej, Księży Dziekanów, Proboszczów, Wikariuszów i Wszystkich

innych biorących udział w tej uroczystości. W przemówieniu swym podkreślił doniosłość i znaczenie uroczystości jubileuszowej, zapewnił Najdostojniejszego Jubilata o pamięci w modlitwach i mszach św. w Jego intencji odprawionych a zarazem polecił Go dalszym modlitwom wszystkich obecnych w czasie tej uroczystej mszy św. jubileuszowej.

Następnie nawiązując do Kapituły diecezjalnej, podkreślił jej znaczenie w diecezji, jej wielką rolę i zadanie we współpracy z biskupem. Z kolei poświęcił nowe, poraz pierwszy wykonane insygnia Kapituły Gorzowskiej, z wyobrażeniem Matki Bożej Rokitniańskiej, Patronki Diecezji oraz wręczył je obecnym Księżom Prałatom i Kanonikom — Konsultorom. Otrzymali je: Ks. Dr J. Michalski Oficjał Sądu Biskupiego, Ks. Infułat Dr K. Milik, Ks. Prałat K. Chmielewski dziekan w Słupsku, Ks. Prałat P. Zawora dziekan w Szczecinku, Ks. Kanonik K. Michalski, Ks. Kanonik K. Terlecki, Ks. Kanonik E. Malich dziekan w Stargardzie, Ks. Kanonik Mgr Z. Szelażek dziekan w Szczecinie, Ks. Kanonik Mgr M. Gryszel dziekan w Lęborku, Ks. Kanonik Mgr J. Wujda ze Słupska. Pozostali dwaj Konsultorzy Ks. Prałat Dr Wł. Sygnatowicz Wikariusz Generalny i Ks. Prałat J. Czapran dziekan w Gorzowie nie byli obecni, ponieważ jako delegaci Kurii Biskupiej brali udział w pogrzebie śp. Ks. Abpa Dr Eugeniusza Baziaka metropolity krakowskiego.

Po wręczeniu insygniów wszyscy Konsultorowie złożyli wspólnie przysięgę na ręce Ks. Biskupa Ordynariusza w następujących słowach:

„Przysięgam Bogu Wszchemogacemu, w Trójcy św. Jedynemu, że obowiązki konsultora diecezji gorzowskiej spełniać będę zgodnie z zasadami prawa kanonicznego, prawa Bożego i swego sumienia. Tak mi Panie Boże dopomóż i ta święta Jego Ewangelia”.

Po przysiędze Ceremoniarz podał Księgę Ewangelii do pocałowania Wszystkim Księżom Konsultorom.

Następnie rozpoczął Ks. Biskup Jubilat wdziawać szaty pontyfikalne do uroczystej Mszy., w czasie której chór kleryków wykonał szereg pieśni polskich.

Po Ewangelii na ambone wszedł J. E. Ks. Bp Dr P. Latusek, który w podniosłych słowach nakreślił sylwetkę Najdostojniejszego Jubilata, Jego 25-letnią pracę kapłańską, podkreślając szczególnie lata jego pobytu w obozie w Dachau. Następnie rolę biskupa w Kościele Chrystusowym zwłaszcza w czasach dzisiejszych oraz złożył serdeczne życzenia na dalszą pracę kapłańską i biskupią.

W czasie mszy św. odprawianej przez Biskupa — Jubilata na twarzach wszystkich obecnych malowało się głębokie skupienie oraz szczerą modlitwa. Po ostatniej Ewangelii, i wystawieniu Najśw. Sakramentu w monstrancji odśpiewano dziękczynne „Te deum laudamus” i po udzieleniu błogosławieństwa Najśw. Sakramentem zakończono uroczystą mszę św. Funkcję Archidiakona pełnił w czasie mszy św. Ks. Kanonik Z. Szelażek, zaś Ceremoniarza Ks. Prof. Dr Fr. Kuczka.

Po mszy św. długo jeszcze pod sklepienie bazyliki paradyjskiej płynęły pieśni maryjne podczas gdy Najdostojniejszy Jubilat, serdecznie i gorąco dziękował Panu Bogu w czasie „Gratiarum Actio” za liczne łaski otrzymane od Boga.

Po krótkiej przerwie Ks. Bp. Jubilat spożył śniadanie w otoczeniu Księżów Biskupów i Rodziny a w międzyczasie przygotowywano drugą część uroczystości jubileuszowych — akademie.

Akademia ku czci Najdostojniejszego Jubilata odbyła się w Auli seminaryjnej im Jakuba z Paradyża, wielkiego teologa XV wieku. Wzięli w niej

udział wszyscy Goście uczestniczący w tej uroczystości. Na głos dzwonu z wieży kościoła parafialnego odmówiono wspólnie Anioł Pański, a następnie przystąpiono do programu.

Na program akademii złożyły się:

Cantate Domino — L. Hassler, w wykonaniu chóru  
Życzenia — złożył J. E. Ks. Bp Ordynariusz  
Jesu spes mea — St. S. Szarzyński, w wyk. chóru  
Psalm dobrej woli — Z. Krasieński, recytacja zbiorowa kleryków  
Hołd Barankowi z Oratorium Mesjasz — J. Händel, w transkr.  
ks. K. Mrowca, w wykonaniu chóru.

Spiewy w czasie akademii oraz recytacje wykonali klerycy. Życzenia Jubilatowi złożył najpierw J. E. Ks. Biskup Ordynariusz a następnie w imieniu wszystkich księży diecezjalnych ks. Kanonik Z. Szelażek dziekan szczeciński, który równocześnie wręczył Najdostojniejszemu Jubilatowi dar jubileuszowy duchowieństwa diecezji złoty krzyż biskupi i pierścień. Pod koniec akademii zabrał głos jeszcze raz ks. Kanonik Z. Szelażek i złożył podziękowania J. E. Ks. Bpowi Ordynariuszowi za starania poczynione wokół ustanowienia kapituły gorzowskiej a zwłaszcza za odznaczenie jej insygniami kanonicznymi.

W ostatnim punkcie akademii zabrał głos Sam Najdostojniejszy Jubilat, który wyraził głębokie i szczere podziękowanie za wszystkie starania związane z uroczystością Jego srebrnych godów kapłańskich.

Już przy wyjściu z akademii delegacja Akademickiej Młodzieży Szczecińska, która przybyła wraz ze swym Duszpasterzem Akademickim Ks. Prof. Dr Wł. Siwkim złożyła życzenia w imieniu katolickiej młodzieży studiującej.

Wspaniała akademie była dopełnieniem tej przepięknej uroczystości jubileuszowej, była hołdem diecezji dla Najdostojniejszego Jubilata.

Po akademii w starym, pięknym pocysterskim refektarzu był wspólny obiad, w czasie którego składano dalsze życzenia. Nad całością czuwał jako Gospodarz dzisiejszej uroczystości J. E. Ks. Bp J. Stroba. Najpierw zabrał głos jeszcze raz Ks. Bp P. Latusek z Wrocławia, potem Ks. Bp Ordynariusz, następnie w imieniu duchowieństwa zakonnego pracującego w diecezji złożył życzenia Przełożony Generalny Towarzystwa Chrystusowego Ks. Ignacy Posadzy, potem ks. Infułat Ks. Milik, Ks. Kan. K. Michalski, Ks. Kanclerz J. Kurpas z Katowic, w imieniu Księży pracujących w Kurii i Wydziału Duszpasterskiego Ks. Dyr. Mgr J. Anczarski, w imieniu Seminarium Duchownego Ks. Rektor Dr G. Dogiel oraz Ks. Dziekan Wołek-Wacławski.

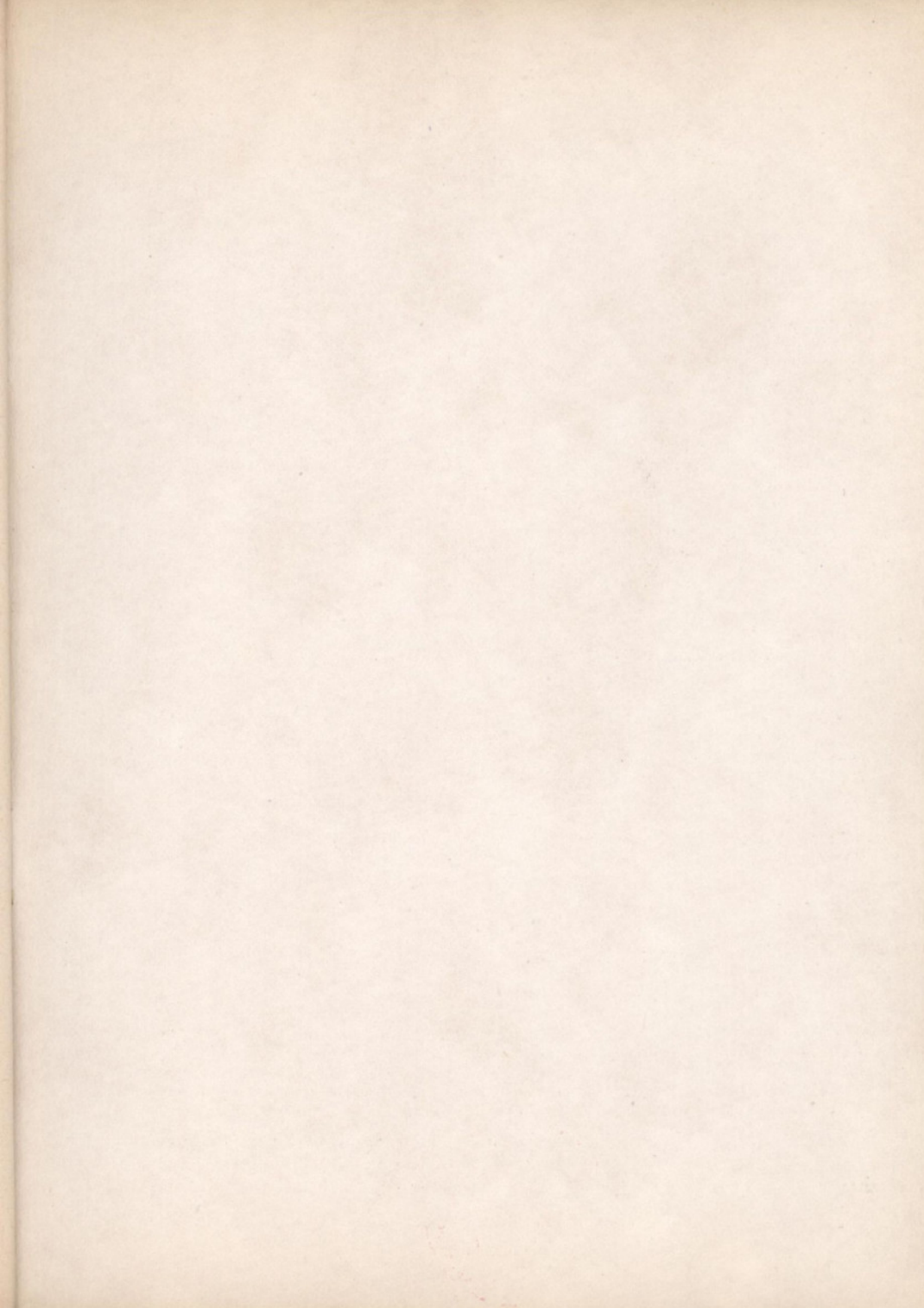
Na końcu jeszcze raz podziękował wszystkim Najdostojniejszy Ksiądz Biskup Jubilat, za wszystkie przejawy serdeczności, życzliwości modlitwy i pamięć.

Jeszcze prywatne sprawy, osobiste do załatwienia z J. E. Ks. Bpem Ordynariuszem i powoli mury gmachu seminaryjnego pustoszeją.

Jak wszystko — tak i uroczystości jubileuszowe szybko minęły. Pozostały jednak radosne przeżycia i miłe wspomnienia. Pozostała świadomość jeszcze większej jedności kapłanów z biskupem, z Chrystusem. Każda taka uroczystość jest zawsze nowym i dalszym pogłębieniem jedności, miłości, współpracy i poświęcenia dla dobra wspólnej sprawy — Kościoła Chrystusowego. Zbliży i jednoczy a zarazem coraz silniej scementowuje jedność takiej jednostki administracyjnej jaką jest diecezja.

**Ks. prof. M. Chorzępa**





Za zezwoleniem Władzy Duchownej

---

Wydaje Kuria Biskupia w Gorzowie Wlkp.

Druk: Gorzowska Drukarnia Akcydensowa w Gorzowie Wlkp.

Zam. — 1460 — C-6 — Nakład 1.200